

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1 ÜLDOSA	5
1.1 LUUNJA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	5
1.1.1 Asukoht.....	5
1.1.2 Rahvastik	5
1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur.....	6
1.1.4 Ettevõtlus.....	7
1.1.5 Looduskeskkond.....	8
1.2 JÄÄTMEAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	8
1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid	8
1.2.2 Eesti õigusaktid.....	9
1.2.3 Luunja valla jäätmekäitlusalasel õigusaktid.....	10
1.3 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUDOKUMENDID	10
1.3.1 Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava	10
1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020.....	11
1.3.3 Luunja valla arengukava 2015-2022	11
1.4 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKKONNAMÕJU	12
2 JÄÄTMEKÄITLUSE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS	13
2.1 TEKKIVATE JÄÄTMEDE KOGUSED LIIKIDE JA PÄRITOLU KAUPA.....	13
2.2 OLMEJÄÄTMEDE.....	13
2.3 PAKEND	17
2.4 BIOLAGUNEVADE JÄÄTMEDE.....	19
2.5 EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMEDE.....	19
2.6 OHTLIKUD JÄÄTMEDE	21
2.7 ROMUSÕIDUKID JA VANAREHVID	22
2.8 ELEKTRI- JA ELEKTROONIKASEADMED	22
2.9 REOVEESETE	23
2.10 TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE JÄÄTMEDE.....	23
2.11 TÖÖSTUSJÄÄTMEDE	23
2.12 JÄÄTMEDE KOGUMINE JA KÄITLUS.....	24
2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega	24
2.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	24
2.12.3 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	26
2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	26
2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem.....	27
2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas.....	27
2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised	28
2.13 JÄÄTMEAJANDUSE KORRALDAMINE JA RAHASTAMINE	29
2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine.....	29
2.13.2 Korraldatud jäätmevedu	29
2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine	30
2.14 ANDMED SULETUD PRÜGILATE NING JÄÄKREOSTUSOBJEKTIDE KOHTA.....	31
3 EELNEVATE JÄÄTMEKAVADE EESMÄRKIDE TÄITMISE ANALÜÜS	32
4 PLANEERIMINE	33
4.1 JÄÄTMEKOGUMISE PROGNOOS.....	33
4.2 EESMÄRKIDE SEADMINE	34
5 TEGEVUSKAVA	35
5.1 KOGUMISSÜSTEEMIDE VALIK	35

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

5.2	KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE KORRALDATAVA JÄÄTMEVEO ARENDAMINE, SEALHULGAS KORRALDATUD JÄÄTMEVEO PIIRKONNA MÄÄRAMINE	35
5.3	VAJALIKE JÄÄTMEHOOLDUSRAJATISTE KINDLAKSMÄÄRAMINE	35
5.4	JÄÄTMEDE LIIGITI KOGUMISE JA SORTIMISE ARENDAMINE KOOS TÄHTAEGADEGA KONKREETSETE JÄÄTMEELIIKIDE KAUPA..	36
5.4.1	<i>Biojätmed</i>	36
5.4.2	<i>Pakendijätmed</i>	37
5.4.3	<i>Elektroonikaromud ja ohtlikud jätmed</i>	37
5.4.4	<i>Suurjätmed</i>	37
5.4.5	<i>Ehitus- ja lammutusjätmed</i>	38
5.4.6	<i>Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine</i>	38
5.4.7	<i>Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa</i>	38
5.5	TEAVITUSKAMPAANIAD	40
5.6	TEGEVUSKAVA JA RAHASTUSALLIKAD	42
KOKKUVÕTE		45
KASUTATUD MATERJALID		46

Sissejuhatus

Luunja valla jäätmekava 2018-2024 (edaspidi jäätmekava) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Luunja valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja kehtivas Riigi jäätmekavas sätestatud ning toetutakse jäätmeseaduses sätestatule.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmarke, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade valla jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

Luunja valla jäätmekava vastab jäätmeseaduse § 39 lõikes 3 toodud nõuetele, sisaldades:

- 1) andmeid kavaga hõlmatud territooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse ja päritolu kohta ning hinnangut jäätmevoogude arengule tulevikus;
- 2) olemasolevate jäätmete kogumissüsteemide kirjeldust ning ülevaadet suurematest kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatistest;
- 3) ülevaadet vanaõli, ohtlike jäätmete ja muude jäätmevoogude, mille kohta on Euroopa Liidu tasandil kehtestatud eraldi regulatsioon, käitlemisest;
- 4) uute kogumissüsteemide, olemasolevate jäätmerajatiste sulgemise, täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri ja sellega seotud investeeringute vajaduse hinnangut;
- 5) täiendavaid andmeid jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse korral tulevaste kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatiste asukoha ning nende võimsuse kohta;
- 6) üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust, sealhulgas kavandatavate jäätmekäitlustehnoloogiate ja -meetodite või poliitika ülevaadet nende jäätmete osas, mille käitlemiseks on vaja võtta erimeetmeid;
- 7) jäätmekäitlusega seotud organisatsiooniliste aspektide ülevaadet, sealhulgas jäätmekäitlusega tegelevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike isikute vahelise vastutuse jaotuse kirjeldust;
- 8) üldsusele või kindlale tarbijarühmale suunatud teadvustamis- ja teavitamiskampaaniate kasutamise ülevaadet;
- 9) andmeid minevikus saastunud jäätmete kõrvaldamiskohtade ning nende korrastamiseks võetavate meetmete kohta;
- 10) valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduva mõju kirjeldust.

Lisaks käsitleb kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava jäätmeseaduse § 42 lõikes 2 sätestatud:

- 1) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 2) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;
- 3) jäätmehoolduse rahastamist.

Jäätmekava koostamise käigus analüüsiti Luunja valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja Eesti kohta koostatud jäätmealaseid uuringuid. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Kava käsitleb kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse. Jäätmekava ülesehituses ja sisus on järgitud Keskkonnaameti poolt koostatud juhendit „Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016“.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetak strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad hinnangute muutused olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

Kava realiseerimine sõltub lisaks Luunja vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-Eestilisest jäätmekäitluse alast ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

1 Üldosa

1.1 Luunja valla üldisloomustus

1.1.1 Asukoht

Luunja vald on Tartumaa idaosas paiknev kiiresti arenev omavalitsus, hõlmates nii moodsaid elamu alasid kui puutumatu loodusega piirkondi. Luunja valla piirinaabriteks on Tartu linn ning Tartu, Peipsiääre, Kastre ja Kambja vallad.

Valla haldusterritooriumil paikneb 20 küla (Kabina, Kakumetsa, Kavastu, Kikaste, Kõivu, Lohkva, Muri, Pajukurmu, Piika, Poksi, Põvvatu, Rõõmu, Sava, Savikoja, Sirgu, Sirgumetsa, Säasekõrva, Säasküla, Veibri, Viira) ja Luunja alevik. Suuremateks keskusteks on Lohkva küla, Luunja alevik ja Kavastu küla. Valla pindala on 131,8 km².

Joonis 1. Luunja valla paiknemine. Alus: Maa-ameti WMS rakendus.

1.1.2 Rahvastik

Luunja vallas elas seisuga 1.01.2018 Luunja valla andmetel 4500 inimest. Valla keskmine asustustihedus on 33,6 inimest km² kohta. Samas on asustustihedus valla eri osades väga erinev. Asustus on valdavalt koondunud Tartu lähimaadele ning Emajõe äärsetele aladele. Suurima pindalaga Sirgumetsa ja Pajukurmu külad on väga madala asustustihedusega. Samas Veibris ja Lohkvas on asustustihedus üle 200 in/km². Külade elanike arv ja asustustihedus on esitatud Tabel 1.

Tabel 1. Elanike arv ja asustustihedus Luunja vallas külade lõikes 01.01.2018 seisuga.

Asula	Elanike arv 01.01.2018	Pindala, km ²	Asustustihedus, in/km ²
KABINA KÜLA	259	4,5	57,6
KAKUMETSA KÜLA	223	7,81	28,6
KAVASTU KÜLA	281	8,09	34,7
KIKASTE KÜLA	58	5,15	11,3

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

KÕIVU KÜLA	30	4,7	6,4
LOHKVA KÜLA	1388	5,7	243,5
LUUNJA ALEVIK	552	3,07	179,8
MURI KÜLA	49	6,45	7,6
PAJUKURMU KÜLA	24	12,39	1,9
PILKA KÜLA	166	7,68	21,6
POKSI KÜLA	17	4,82	3,5
PÕVVATU KÜLA	120	5,02	23,9
RÕÕMU KÜLA	110	3,18	34,6
SAVA KÜLA	56	3,71	15,1
SAVIKOJA KÜLA	63	6,7	9,4
SIRGU KÜLA	131	5,93	22,1
SIRGUMETSA KÜLA	68	21,09	3,2
SÄÄSEKÕRVA KÜLA	30	4,09	7,3
SÄÄSKÜLA KÜLA	40	4,35	9,2
VEIBRI KÜLA	739	2,32	318,5
VIIRA KÜLA	27	4,31	6,3
KOV täpsusega	69		
KOKKU	4500	133,8	33,6

Vallas on kujunenud kolm suuremat tõmbekeskust – Luunja alevik, Lohkva ja Kavastu küla, sest seal on teistest piirkondadest enam arenenud majanduslik ja sotsiaalne infrastruktuur. Väga kiirelt on viimasel kümnendil arenenud aga Veibri küla, kus paiknevad uued elamualad (korter- ja üksikelamud).

Viimase kümne aasta jooksul on valla elanike arv kasvanud üle 45 %. Viimasel viiel aastal on rahvaarvu kasv olnud tagasihoidlikum. Arvuliselt on enim kasvanud Lohkva ja Veibri külade elanike arv, mis näitab jätkuvat kasvutrendi. Suurima elanike arvuga asulad on Lohkva küla, Veibri küla ja Luunja alevik, mille elanike koguarv moodustab üle poole valla elanike arvust.

Tabel 2. Rahvaarvu muutus Luunja vallas viimasel kümnendil. Alus: Statistika Andmebaas¹

Aasta	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Näitaja	3050	3210	3400	3650	4258	4333	4374	4399	4000	4202	4449
Rahva- arv	131,5 4	131,5 4	131,5 4	131,5 4	131,5 4	131,5 4	131,5 4	131,7 8	131,7 8	131,7 9	131,7 9
Asustus - tihedus, in/km ²	23,19	24,40	25,85	27,75	32,37	32,94	33,25	33,38	30,35	31,88	33,76

Maareformi seaduse § 7 lg 4 kohaselt määratakse tiheasustusala planeeringudokumentides. Tartu maakonnaplaneeringus 2030+ on esitatud tiheasumid Tartumaal, nendest Luunja vallas Lohkva, Veibri, Kabina, Luunja ja Kavastu. Luunja valla kehtiv üldplaneering määratleb 31 eraldiseisvat tiheasustusega ala kokku 993 ha ehk u 7,7 % valla pindalast. Üldplaneeringu kohased tiheasustusala on leitavad [üldplaneeringu ehitustingimuste kaardilt](#). Luunja valla jäätmehoolduseeskiri ei täpsusta tiheasustusala mõistet või paiknemist, seega on ka jäätmehoolduse korraldamise mõistes tiheasustusala üldplaneeringu vastavalt määratud alad.

1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur

Vallavalitsuse andmetel on Luunja vallas u 1450 majapidamist, neist 109 korter- ja ridaelamut (sh 37 korterelamut, mis on 13 ja enama korteriga). Ülejäänud majapidamiste puhul on tegu üksikelamutega.

¹ Andmestik:RV0291: Rahvaarv, pindala ja asustustihedus haldusüksuse või asustusüksuse liigi järgi, 1. jaanuar.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Lohkvas, Veibris ja Rõõmu külas on vee-ettevõtjaks AS Tartu Veevärk, Kavastus OÜ Kavastu Puhkemaja. Arengukava koostamise ajal on vald algatanud protsessi Kavastu keskasuala vee-ettevõtluise üleviimiseks uutele alustele s.t kavandatakse vee-ettevõtluise üle anda AS-le Emajõe Veevärk. Luunja alevikus vee-ettevõtjaks samuti AS Emajõe Veevärk. Hajaasustusega piirkondade veevarustus toimub lokaalsete salv- või puurkaevude baasil.

Lohkva küla korterelamud on lülitatud kaugküttevõrku, piirkonna soojusettevõtteks on AS Fortum Tartu tütarettevõtte AS Anne Soojus. Luunja alevikku varustab soojusenergiaga SW Energia OÜ. Kavastus ja teistes hajakülades kasutatakse lokaalseid küttevõtteid, valdavalt puidu(halu)kütet, mõnes piirkonnas ka gaasi.

Tarbijaid varustatakse elektrienergiaga Anne 110 kV alajaamast 15 kV jaotusvõrgu kaudu. Valda läbib Vireši – Tallinna D-kategooria magistraalgaasijuhe.

Põhimaanteed valla territooriumi ei läbi, kuid tugimaanteedest läbib valda Tartu - Räpina – Värskamaantee ning Aovere – Luunja maantee. Seoses Tartu linna ligidusega on valla territoorium kaetud tiheda teedevõrguga.

Vallaeelarve vahenditega hooldatakse avalikult kasutatavaid parke, haljasalaid ja bussipeatusi. Suurimateks hooldatavateks aladeks on Luunja alevikus paiknev mõisapark, roosiaed ja aleviku avalikud muruplatsid. Lisaks teostatakse valla asutuste õuealade korrashoidu, teeäärte niitmist ning võsast puhastamist. Valla tellimisel on hooldustööde teostajaks Luunja Varahalduse Sihtasutus. Sihtasutus hooldab ka valla teid.

Kavastu mõisapargi omanikuks on AS Giga, kes teostab ka pargi hooldustöid.

Luunja vallavalitsus haldab järgmisi valla asutusi: Luunja Keskkool, Kavastu Algkool-Lasteaed, Luunja Lasteaed Midrimaa, Lohkva Lasteaed, Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus, Lohkva Raamatukogu, Luunja Raamatukogu, Kavastu Raamatukogu.

Valla osalusega ettevõtted ja sihtasutused on järgmised: AS Emajõe Veevärk, Sihtasutus Luunja Jõesadam, Luunja Varahalduse Sihtasutus.

1.1.4 Ettevõtlus

Statistikaameti andmetel oli Luunja vallas statistilisse profiili kuuluvatest ettevõtetest 2017. aasta lõpu seisuga registreeritud 343 ettevõtet. Peamisteks tegevusvaldkondadeks on hulgi- ja jaekaubandus (56 ettevõtet), millele järgneb põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (50 ettevõtet) ning ehitus (47 ettevõtet)².

Ettevõtlus ja tööstus on koondunud valla suurematesse keskustesse – Lohkva ja Kavastu küla ning Luunja alevik. Seda tingib äri- ja tootmispindade olemasolu neis paigus. Vallas tegutsevateks suuremateks ettevõteteks on AS Fortum Tartu, AS Tarmeko, AS Palmako, OÜ Conectra, AS Grüne Fee Eesti.

Meditsiiniteenust osutavad perearstid Luunja ja Kavastu velskripunktides. Toidukauplused ja apteegid asuvad Luunjas ja Kavastus.

Luunjas paikneb Luunja Ratsakool, mis omab kahte hobusetalli (70 kohta), kahte võistlusväljakut ja ka sisemaneži ning pakub erinevaid hobustega seotud teenuseid.

Luunja vallas tegutseb üks keskkonnakompleksloaga ettevõtte - AS Anne Soojus (load L.KKL.TM-148737 ja L.KKL.TM-38877 Anne katlamaja ja koostootmisjaama käitamiseks).

Õhusaasteloa alusel tegutsevaid ettevõtteid on 4 ja nendeks on: OSAÜHING Ahrens Investing (L.ÕV/323406), OÜ TARMEKO KV (L.ÕV/320879), SW ENERGIA OÜ (L.ÕV/320730), AS Palmako (L.ÕV.TM-43285), aktsiaselts Grüne Fee Eesti (L.ÕV.TM-49828).

² Statistika Andmebaas: ER031: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted haldusüksuse ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Jäätmelubasid on väljastatud 2: Tarmeko Pehmemööbel OÜ (L.JÄ/322713) ja TIMAR AUTO OÜ (L.JÄ/322846).

Vee erikasutusload on väljastatud:

1. veekogu tõkestamiseks: Kasepõllu OÜ (L.VV/327112), Sihtasutus Luunja Jõesadam (L.VV/324493);
2. vee võtmiseks ja/või heitvee suublasse juhtimiseks: AS Tartu Jõujaam (L.VV/327413), aktsiaselts ANNE SOOJUS (L.VV/326517), aktsiaselts Grüne Fee Eesti (L.VV/324687), aktsiaselts Plantex (L.VV/328487), OÜ Kavastu Puhkemaja (L.VV/324359);

Maavara kaevandamise lubasid on väljastatud 2: Luunja Varahalduse Sihtasutus (L.MK/327228) ja AS Tartu Jõujaam (TARM-048).

1.1.5 Looduskeskkond

Luunja vald on valdavalt suhteliselt väheliigendatud maastikuga ja pinnavormilt tasane. Samas Emajõe ürgoru lähedusse jäävatel aladel algavad kõrgusarvud 30 m Emajõe ääres ning ulatuvad kõrgemates punktides üle 60 m. Enamus Luunja vallast asub Ugandi lavamaal. Ida osast piirneb Luunja vald Peipsi madalikuga, mille puhul on tegemist soise alaga. Valla põhja osas asuval Pähklisaare maastikukaitsealal paikneb Laukasoo, mis on enamjaolt rabaala.

Natura 2000 võrgustiku aladest jäävad Luunja valla territooriumile täielikult Pähklisaare loodusala ning osaliselt Peipsiveere linnu- ja loodusala ning vähesel määral ka Anne loodusala.

Looduskaitse alustest aladest jääb valla territooriumile osaliselt Pähklisaare, Raadi ja Peipsiveere looduskaitseala ning väikses osas Anne looduskaitseala. Lisaks jääb valla territooriumile ka mitmeid kaitsealuseid üksikobjekte. Parkidest on kaitsealused Kavastu mõisa park ja Luunja mõisa park.

Püsielupaikadest jäävad valla territooriumile Pajukurmu väike-konnakotka püsielupaik ja Kikaste hariliku kobarpea püsielupaik. Kavandatavatest püsielupaikadest jäävad valla territooriumile Kruusakivi mägi-piimputke ja ahtalehise kareputke püsielupaik, Uus-Ihaste 2 mägi-piimputke püsielupaik, Kabina 2 ahtalehise kareputke püsielupaik, Lohkva ahtalehise kareputke püsielupaik, Veibri 1 mägi-piimputke püsielupaik ja Kabina 1 ahtalehise kareputke püsielupaik.

Lisaks jääb valla territooriumile mitmeid väljapool kaitstavaid alasid paiknevaid kaitsealuste liikide leiukohti.

Veekogudest jääb valla territooriumile kaks looduslikku järve (Sirkjärv ja Koosa järv) ning neli tehiskärve. Valla piir kulgeb pikki Emajõe.

Luunja valla territooriumil asuvad Möllatsi ja Laukasoo turbamaardlad ning Kabina kruusamaardla.

1.2 Jäätmemajanduse õiguslikud alused

Luunja valla jäätmekava tugineb mitmetele rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele, mistõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii kohalikke kui ka riiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte, planeeringuid, arengukavasid.

1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised raamküsümüsi käsitlevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), millega kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses.
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1013/2006 (jäätmeevo määrus), millega kehtestatakse menetlused ja kontrollimeetmed jäätmesaadetistele olenevalt nende päritolust, sihtkohast ja marsruudist, veetavate jäätmete liigist ja käitlusviisist sihtkohas;
- 3) Euroopa Komisjoni otsus 2014/955/EL, millega kehtestatakse jäätmenimistu.

Jäätmekäitlust käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ (prügiladirektiiv), millega sätestatakse tehnilised nõuded prügilatele ja erinõuded prügi vastuvõtmisele prügilates ning kehtestatakse prügilate kategooriad ladestatavate jäätmete tüübi alusel;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/59/EÜ, millega sätestatakse nõuded laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmisele sadamates;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta, millega sätestatakse nõuded õhku, vette või pinnasesse juhitava heite vältimiseks ja piiramiseks ning jäätmete tekke vältimiseks suurtes tööstuskäitistes.

Jäätmevooge käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ (pakendidirektiiv), millega sätestatakse nõuded pakendijäätmete vältimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu ning pakendite korduskasutamise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus number 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist;
- 6) Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ polüklooritud bifenuülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta;
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta;
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist;
- 9) Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjustatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta.
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta;
- 11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1257/2013 laevade ringlussevõtu kohta.

1.2.2 Eesti õigusaktid

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutusüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutusüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**, mis kehtestab riikliku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

1.2.3 Luunja valla jäätmekäitlusalased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise erinevaid aspekte.

Peamine Luunja valla jäätmekäitlust kohalikul tasandil reguleeriv õigusakt 28.06.2012 vastu võetud Luunja Vallavolikogu määrus nr 18 „Luunja valla jäätmehoolduseeskiri“. Jäätmehoolduseeskiri sätestab jäätmehoolduse üldnõuded, jäätmevaldaja ja territooriumi haldaja kohustused jäätmekäitlusel, jäätmete (sh vanapaber ja -papp, pakendid ja pakendijäätmed, ohtlikud jäätmed, tervishoiu- ja veterinaarjäätmed, ehitusjäätmed), jäätmete veo, korraldatud jäätmeveoga seonduva ja sellega liitumise, jäätmete kõrvaldamise, biolagunevate jäätmete kompostimise, jäätmekäitluse tehnilised nõuded ja vastutuse.

2015 aastal on muudetud keskkonnaministri määrust „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“, mis määrab jäätmeliigid, mis tuleb olmejäätmete tekkekohas liigiti koguda. Seoses antud määruse muutumisega oleks asjakohane uuendada ka valla jäätmehoolduseeskirjas esitatud jäätmete liigiti kogumise nõudeid. Samuti on Keskkonnaametil valminud kohalike omavalitsuste jäätmehoolduseeskirjade ja korraldatud jäätmeveo kordade koostamise juhendmaterjali eelnõu.

Luunja Vallavolikogu 30. augusti 2012.a. määrusega nr 22 on kehtestatud Luunja valla korraldatud jäätmeveo rakendamise kord. Nimetatud määrusega on kehtestatud:

1. korraldatud jäätmeveo piirkond (edaspidi veopiirkond);
2. korraldatud jäätmeveoga liitumise ja liitumise kohustusest vabastamise tingimused;
3. jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu;
4. korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni andmiseks riigihanke korraldamise kord;
5. jäätmeveo sagedus ja tingimused;
6. jäätmeveo teenustasude suuruse määramise kord.

Luunja Vallavolikogu 25. juuni 2009.a. määrusega nr 40 on asutatud Luunja valla jäätmevaldajate register ja kehtestatud jäätmevaldajate registri põhimäärus. Luunja valla jäätmevaldajate register on kohaliku omavalitsuse register, mille asutamise ja kasutusele võtmise eesmärk on tagada arvestus korraldatud olmejäätmete veoga liitunud ja mitteliitunud jäätmevaldajate, nende poolt tekitatud jäätmekoguste, jäätmete käitlusviiside ja tekkekohtade üle. Momendil kasutab Luunja vallavalitus OÜ Geodata Arendus poolt koostatud ja hallatavat kohaliku omavalitsuse geoinfosüsteemi baasil (EVALD) põhinevat jäätmeregistrit.

1.3 Jäätmehoolduse arengudokumendid

1.3.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks, mille eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud eesmärk, et aastal 2030 peab olema tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt peab olema vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.

Jäätmete ladestamise vähendamiseks, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, see tähendab et majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sealhulgas ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need perioodiliselt koostatavas Eesti Keskkonnategevuskavas.

1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020

Kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks on Riigi jäätmekava.

Riigi jäätmekava 2014-2020 on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 aasta korraldusega number 256.

Riigi jäätmekava 2014-2020 peaesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus.

Jäätmekava strateegilised eesmärgid on püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning möödikud meetme elluviimise hindamiseks. Tegevus, selle tähtsajad ning teostajad esitatakse jäätmekava juurde kuulavas dokumendis „Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava“.

Esimeseks strateegiliseks eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket, sealhulgas vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla ½ sisemajanduse koguprodukti (edaspidi SKP) kasvuprotsendist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla 2/3 SKP kasvuprotsendist.

Teiseks strateegiliseks eesmärgiks on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema:

- 1) olmejäätmetel 50 %;
- 2) pakendijäätmetel 60 %;
- 3) biolagunevatel jäätmetel 13 %;
- 4) ehitus-lammutusjäätmetel 70 %.

Lisaks peab elektroonikaromude kogumise osakaal olema jäätmete kogumassist 65 % ja kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45 %.

Kolmandaks strateegiliseks eesmärgiks on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Eesmärgiks on, et aastaks 2016 oleksid kõik suletud prügilad korrastatud.

Riigi jäätmekava 2014-2020 juurde on koostatud ka dokument „Riigi jäätmekava 2014-2020 rakenduskava“.

1.3.3 Luunja valla arengukava 2015-2022

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Luunja valla kehtiv arengukava lähtub valla jäätmekavast 2010-2015. Arengukava kohaselt on Luunja vallas olulisemateks jäätmemajanduse töösuundadeks lähiperioodil: - prügilasse ladestatavate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine - ohtlike jäätmete kogumissüsteemi täiustamine, tootja vastutuse süsteemi rakendamine probleemtoodete kogumiseks - korraldatud jäätmeveo rakendamine - elanike kaasamine ja keskkonnateadlikkuse edendamine - jäätmemajandusalase statistika korrastamine - jäätmekäitluselase järelevalve tõhustamine.

Arengukavas on keskkonnakaitse valdkonnas püstitatud järgmised eesmärgid:

- Keskkonnasõbralik vald;
- Tasemel keskkonnaharidus, laiem keskkonnateadlikkus;
- Roheline mõtteviis;
- Minimaalne jäätmeteke;
- Tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- Toimiv taaskasutus;

- Jäätmete keskkonnaohutu ladestamine.

Arengukava kohaselt on keskkonnakaitse valdkonnas püstitatud eesmärkide täitmiseks vajalikud järgmised tegevused:

- Jäätmete liigiti kogumise võimaluste laiendamine ja arendamine;
- Prügilasse ladestatavate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- Korraldatud jäätmeveo arendamine;
- Jäätmekäitlusalase järelevalve tõhustamine;
- Taaskasutuse laiendamine;
- Elanike kaasamine ja keskkonnateadlikkuse edendamine;
- Koostöö teiste omavalitsustega (nt jäätmejaamade kasutamine, ühisprojektide teostamine);
- Ebaseaduslike jäätmete ladestamiskohtade likvideerimine;
- Talgupäevade korraldamine.
- Luunja katlamaja kui olulise välisõhu saastaja rekonstrueerimine

1.4 Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavoliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist, samuti matmist.

Vältimaks negatiivset keskkonnamõju on tähtis pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi kogumispunktide laiendamise näol. Samuti tuleb leida võimalus jäätmejaama rajamiseks, kas valla territooriumile või koostöölepingud sõlmida teistes omavalitsustes paiknevate jäätmejaamade kasutamiseks. See suurendab jäätmete liigiti kogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka, sealhulgas koormust keskkonnale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõige 1 kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustuslik kui planeerimisdokument koostatakse selle alusel kavandatakse KeHJS seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes KeHJS seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. Jäätmekavaga ei kavandata keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. Jäätmekavaga ei kavandata eeldatavalt tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi, seada ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõjusid Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile. Jäätmekavas kavandatavate tegevuste (näiteks võimalik jäätmejaama rajamine) keskkonnamõju olulisus selgitatakse tegevuste edasisel kavandamisel ning kui tuvastatakse olulise keskkonnamõju esinemise võimalus, viiakse läbi keskkonnamõju strateegilised hindamised või keskkonnamõju hindamised vastavate detailplaneeringute või projektide tasandil.

2 Jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus

2.1 Tekkivate jäätmete kogused liikide ja päritolu kaupa

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Luunja vallavalitsuse käsutuses olevat informatsiooni ja riikliku jäätmestatistika ning -aruannete andmeid. Riiklik jäätmestatistika andmebaas JATS koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal. Antud andmestik võimaldab anda ülevaadet, kui suur osa tekkivatest jäätmetest taaskasutatakse või kõrvaldatakse. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistest.

Jäätmestatistika võimaldab mõningaid andmeid ka jäätmete käitluse kohta, kuid kahjuks ei peegelda need täielikult tegelikku jäätmemajanduse olukorda omavalitsusüksustes. Peamiseks põhjuseks on, et jäätmekäitlejatel ei ole kohustust pidada eraldi arvestust selle kohta, millise omavalitsuse jäätmeid, millises koguses ja kuidas nad taaskasutavad. Taaskasutus jäätmeliikide lõikes kajastub jäätmekäitlejate jäätmevoogudes summaarselt, mitte üksikute omavalitsuste kaupa. Enamus Luunja vallas kogutud jäätmetest liigub vallast ja maakonnast välja, kuna suured jäätmekäitluskeskused asuvad mujal omavalitsustes.

Jäätmearuandluse alusel on Luunja valla jäätmete koguseliselt ebastabiilne. Jäätmete üldkogusest moodustab valdava osa ettevõtete jäätmete, mis on aga aastate lõikes olnud kõikuv. 2012 aasta väga suur jäätmekogus tulenes puidu töötlemise ning plaatide ja mööbli tootmise jäätmetest koodiga 03 01 99, nii eelnevatel kui järgnevatel aastatel on antud jäätmeliigi kogus olnud tunduvalt madalam. Seega oli tegu ilmselt tootmisettevõtte ühekordse jäätmetekkega. 2016 a tavapärasest kõrgema jäätmetekke põhjustas jäätmeliigi 17 05 04 - kivid ja pinnas, märkimisväärne kogus (9236,18 t) tõenäoliselt mõnelt suuremalt ehitusobjektilt.

Majapidamiste jäätmete on samuti olnud kõikuv. 2012 a tavapärasest suurem jäätmekogus oli põhjustatud valdavalt jäätmeliigist 17 04 05 - raud ja teras (koguses u 524 t). 2016 a jäätmekoguse tõus tulenes nii elanikelt kogutud segaolmejäätmete suuremas koguses kui ka tõenäoliselt ekslikult elanike jäätmetekkena deklareeritud jäätmeliigist 19 12 02 – mustmetallid (koguses u 150 t).

Tabel 3. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Luunja vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sealhulgas kogutud)		Transport sisse	Taas-kasutatud	Transport välja
	Ettevõtetes	Majapidamistes			
2012	34 724,67	1 112,63	225,58	2334,165	33738
2013	10 670,50	665,19	225,796	2769,014	8801,6
2014	12 621,58	709,00	255,665	250,106	13320
2015	6 998,34	575,67	226,09	3108,345	4681,7
2016	18 532,82	1 015,18	887,54	4959,463	15328

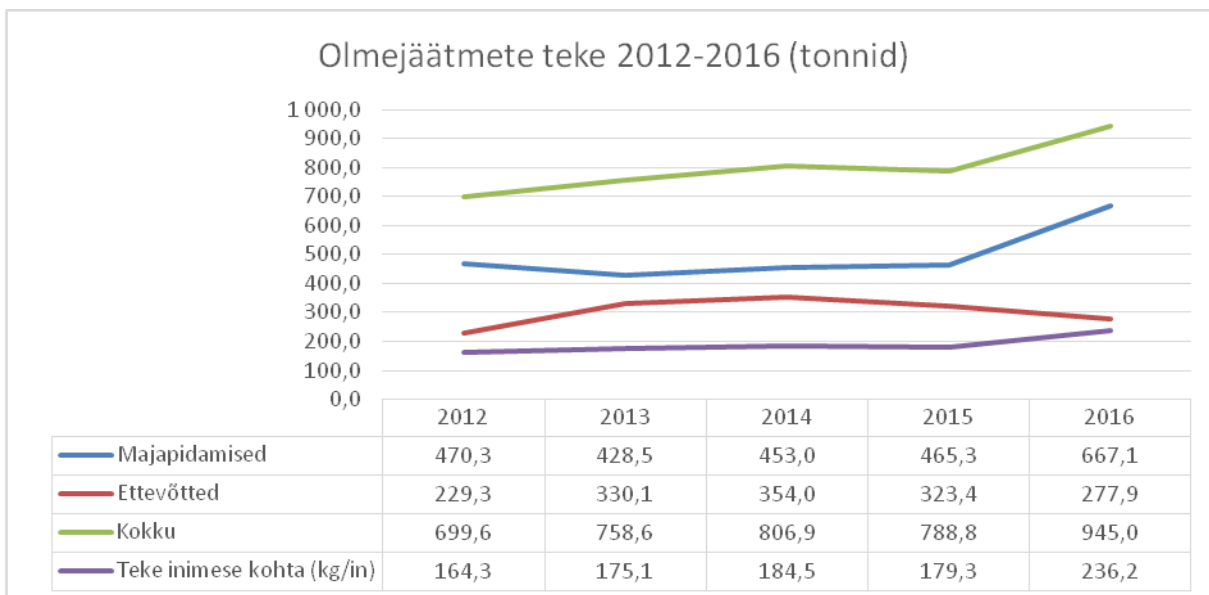
2.2 Olmejäätmed

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmed ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete koostise määravad paljud tegurid, nagu tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimismäär, aasta-aeg, elamutüüp, elanike sorteerimisteadlikkus ja nii edasi.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Riigi jäätmekavas 2014-2020 alusel on olmejäätmete tekkel otsene seos majandusolukorra ja üldise tarbimise tasemega – mida paremini läheb riigi majandusel ning seeläbi inimestel, seda enam tarbitakse erinevaid tooteid ja teenuseid. Suurema tarbimisega kaasneb ka suurem jäätmeteke. Seetõttu on jäätmetekke vähendamise aluseks elanikkonna teadlikkus, tarbimisharjumised ning olukord, kus inimestele on jäätmete sortimine ja ära andmine võimalikult mugavaks tehtud.

Jäätmeseaduse § 66 lg 2 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo.

Joonis 1. Olmejäätmete koguteke Luunja vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmearuandluse põhjal on Luunja vallas tekkinud olmejäätmete kogus olnud ettevõtete ja majapidamiste jaotuses võrdlemisi stabiilne, v.a. 2016 aastal. Olmejäätmete koguteke vallas on jäätmearuandluse põhjal olnud suurusjärgus 700-950 tonni.

Riigi jäätmekava alusel tekkis 2011 a Eestis elaniku kohta keskmiselt 239 kilogrammi olmejäätmeid aastas. Luunja vallas kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on võrreldavad Eesti keskmisega. Majapidamistest kogutud segaolmejäätmete koguse osas võib 2016 aastal täheldada märgatavat tõusu võrreldes eelnevate aastatega, mis tõenäoliselt tuleneb korraldatud jäätmeveo tõhusamast rakendamisest ja järelvalvest vallas.

Tabel 4. Olmejäätmete teke (sealhulgas kogutud) Luunja vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmeko od	Jäätmeliik	2012		2013		2014		2015		2016	
		E ³	K	E	K	E	K	E	K	E	K
20 01 01	Paber ja kartong	14,4	18,1	12,9	15,6	13,1	12,8	11,5	4,4	4,3	17,1
20 01 02	Klaas	6,5		6,0							
20 01 10	Rõivad									0,1	
20 01 11	Tekstiilid					0,0	8,9	18,5		32,6	10,4
20 01 14*	Happed	0,0								0,0	0,0
20 01 17*	Fotokemikaalid	0,0		0,0							
20 01 19*	Pestitsiidid	0,0									
20 01 21*	Luminescentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	1,2		5,2		2,4		1,4		0,9	0,0

³ E – ettevõtted, K-kodumajapidamised.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

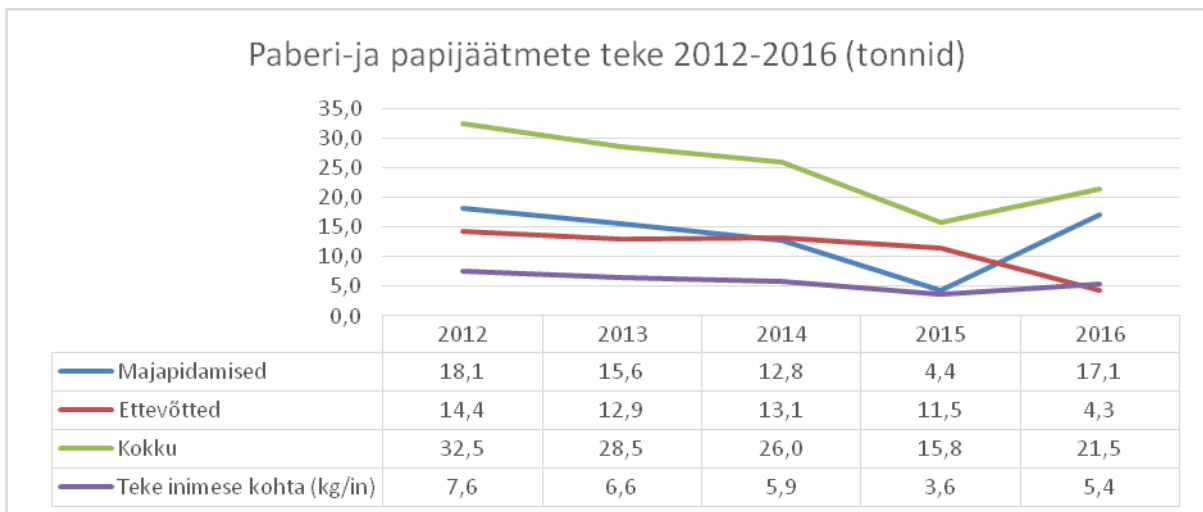
20 01 23 01*	Klorofluorosüsivesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud suured kodumasinad	0,9		1,3		1,1		0,8		0,6	1,6
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 25	0,0		0,1							
20 01 27*	Ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	0,4		0,7		0,3		0,4		0,5	0,8
20 01 29*	Ohtlikke aineid sisaldavad pesuained									0,0	0,0
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareisid või akusid	0,0		0,1		0,0		0,1		0,0	0,0
20 01 35 03*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud infotehnoloogia- ja kommunikatsiooniseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0,0		0,1		0,1		0,5		0,2	
20 01 35 04*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	1,0		2,7		0,9		2,1		1,4	3,0
20 01 36 01	Kasutuselt kõrvaldatud suured kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*			0,0				0,1			
20 01 36 04	Kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*					1,4					
20 01 38	Puit, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 37*			2,9							
20 01 39	Plastid	1,4		0,1		0,3		1,3		1,1	
20 01 40	Metallid	0,5	4,0	0,0	8,2	0,0	2,7	0,0	31,4	0,0	0,1
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	0,0
20 02 01	Biolagunevad jäätmed			47,1		74,8	8,4	0,1			

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	203, 1	448, 1	250, 8	404, 7	259, 4	420, 2	286, 6	429, 5	236, 1	634, 0
	Kokku	229, 3	470, 3	330, 1	428, 5	354, 0	453, 0	323, 4	465, 3	277, 9	667, 1

Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (arvestades olmejäätmete hulka ka pakendijäätmed) on 2016. aastal olnud 27,1 %⁴. Tegu on võrdlemisi madala näitajaga. Samas võib eeldada, et realselt ei kajastu osaliselt elanike poolt liigiti kogutud jäätmed Luunja valla jäätmestatistikas. Seoses valla paiknemisega on tõenäoline, et elanikud kasutavad jäätmete üleandmiseks vähemalt osaliselt Tartu linnas paiknevaid jäätmejaamu ja mille kasutamise osas on vallas sõlmitud ka koostöölepingud. Tartu jäätmejaamad ei registreeri sinna jäätmeid viivate inimeste aadressi ja seega deklareeritakse riiklikus jäätmestatistikas tõenäoliselt osa jäätmetekkest Tartu linna arvestusse. Lisaks kasutatakse ka Luunja valla elanike poolt Tartu linna territooriumile jäävaid eriliigiliste jäätmete avalikke kogumiskonteinereid.

Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2016 aasta andmete alusel on esitatud järgnevas tabelis. Enamiku liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijäätmed (u 77 %) ning neile järgneb mõnevõrra ebatavaliselt tekstiil. Sellele järgnevad tavapärasemalt paberi ja papijäätmed ning ohtlikud jäätmed. Tekstiilijäätmete suur kogus ei tulene siiski elanike vastavast sorteerimisharjumusest, vaid selle moodustavad suures osas vallas tegutseva tööstusliku õmblemise ettevõtte tootmisjägid.

Joonis 2. Paberi- ja papijäätmete teke Luunja vallas 2012-2016.

Tabel 5. Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2016. aastal.

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2016. aastal tonnides	Liigiti kogutud jäätmete osakaal %	Arvestuslik segaolmejäätmetes ⁵	Arvutuslik kogus segaolmejäätmete hulgas, tonnides	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Plast	1,1	0,34	17,8	154,87	155,98
Tekstiil ja rõivad	43,1	13,36	7,4	64,39	107,49
Biolagunevad	0,00	0,00	31,10	270,59	270,59

⁴ Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal = liigiti kogutud jäätmed (B) x 100 / kogu jäätmete (A). A - kogu jäätmete. Liidetud kokku kõik olmejäätmed (koodiga 20)+ pakendijäätmed (koodiga 15); B – liigiti kogutud jäätmed. Liidetud kokku liigiti kogutud pakendid + liigiti kogutud olmejäätmed (süü ei kuulu segaolmejäätmed).

⁵ Arvutatud võttes arvesse SEI Tallinn „Segaolmejäätmete koostise uuringu“ põhjal saadud tulemusi vastavalt maapiirkonnale http://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuring_2013loplik.pdf

jäätmed					
Klaas	0,00	0,00	5,30	46,11	46,11
Paber ja kartong	21,49	6,66	12,60	109,63	131,12
Puit	0,00	0,00	1,90	16,53	16,53
Metallid	0,16	0,05	4,00	34,80	34,97
Akud ja patareid	0,02	0,01			
Elektroonika	6,78	2,10	1,50	13,05	19,83
Ohtlikud jäätmed	9,94	3,08	1,50	13,05	22,99
Pakendid	247,77	76,78	27,60	240,14	487,91

Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 16.01.2007 määrusele nr 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ (edaspidi *sortimismäärus*) liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) paber ja kartong (20 01 01);
- 2) plastid (20 01 39);
- 3) metallid (20 01 40);
- 4) klaas (20 01 02);
- 5) biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- 6) biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08);
- 7) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 8) pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;
- 9) puit (20 01 38);
- 10) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 11) suurjäätmed (20 03 07);
- 12) probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- 13) ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*“ tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Kohaliku omavalitsuse üksus peab korraldama vähemalt nende jäätmeliikide liigiti kogumise, mis on eelnevas loetelus märgitud rasvaselt.

Riikliku jäätmestatistika kohaselt ei ole perioodil 2012-2016 Luunja vallast kogutud eelpool nimetatud jäätmetest järgnevaid jäätmeliike: biolagunevad jäätmed (20 02 01, 20 01 08), bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03), suurjäätmed (20 03 07), klaas (20 01 02), puit (20 01 38).

2.3 Pakend

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olulusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorrapakendeid.

Pakendijääde on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

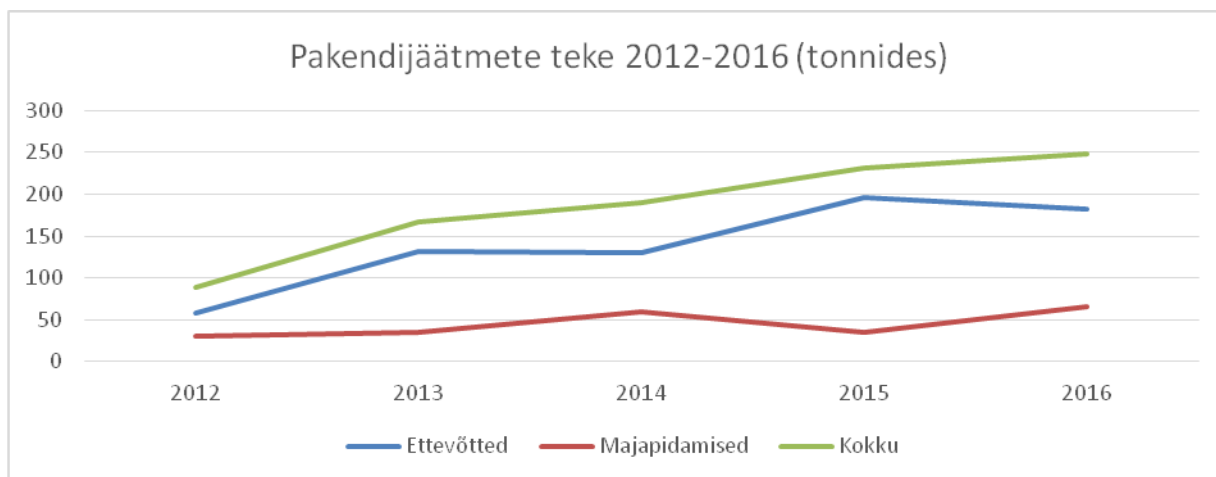
Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

taaskasutamine, millele andis tõeke Pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatiraha süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholm Keskonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti maapiirkondade pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 27,6%. Pakendijäätmete koguteke omavalitsuses on sellest lähtuvalt 2016. aastal olnud umbes 488 tonni.

Luunja vallas koguti 2016. aastal liigiti pakendijäätmeid ettevõtetes 183 tonni ja kodumajapidamistes 65 tonni. Liigiti kogutud pakendijäätmete osakaal on kõigist liigiti kogutud jäätmetest 2016. aastal olnud pea 77 % ehk valdava osa liigiti kogutud jäätmetest moodustavad just pakendijäätmed.

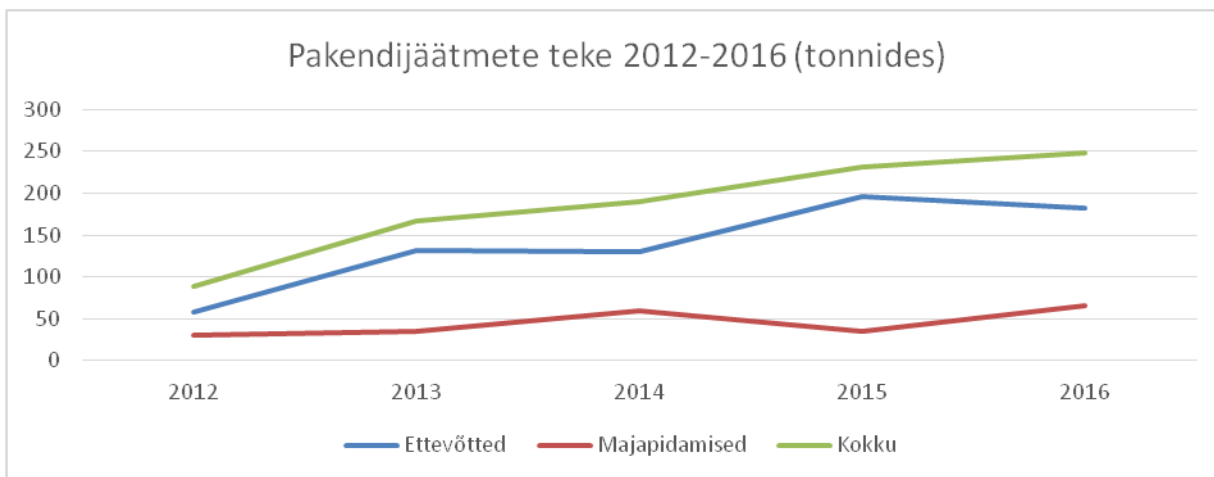

Joonis 3 on näha, et pakendijäätmete teke on Luunja vallas iga aastaselt tõusnud. Pakendijäätmete koguse kasv tuleneb nii inimeste keskkonnateadlikkuse tõusust kui ka järjest suurenevast tarbitavate pakendite kogusest.

Tabel 6. Luunja valla pakendijäätmete teke jäätmearuandluse kohaselt aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmekood	Jäätmeliik	2012	2013	2014	2015	2016
Ettevõtete pakendijäätmete teke						
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	20,819	29,783	20,042	51,9	28,642
15 01 02	Plastpakendid	26,159	92,153	99,429	124,74	134,108
15 01 03	Puitpakendid	3,8	5,6	7,8	14,1	14,94
15 01 04	Metallpakendid	0,673	0,757	0,685	0,789	1,265
15 01 06	Segapakendid	5,262	1,685	0	3,601	0
15 01 07	Klaaspakendid	0,997	1,58	1,055	0,741	2,972
15 01 10 01*	Ohtlike ainete sisaldavad või nendega saastunud metallpakendid	0,564	0,186	0	0,164	0,079
15 01 10*	Ohtlike ainete sisaldavad või nendega saastatud pakendid	0,063	0,236	0,323	0,492	0,606
Majapidamiste pakendijäätmete teke						
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	10,433	8,973	27,414	7,614	28,411
15 01 02	Plastpakendid	1,231	1,546	1,885	0,032	7,01
15 01 03	Puitpakendid	0	2,88	0	0	0
15 01 04	Metallpakendid	0	0	0	0,003	0
15 01 06	Segapakendid	14,585	17,184	20,419	18,759	21,651
15 01 07	Klaaspakendid	4,66	4,503	10,321	8,46	7,9

15 01 10 01*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud metallpakendid	0	0	0	0	0,057
15 01 10*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid	0	0	0,068	0	0,132

Joonis 3. Pakendijäätmete teke Luunja vallas 2012-2016.

2.4 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastujäätmed, kodumajapidamises, jaemüügikohas, toitlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

Säästva Eesti Instituudi läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti maapiirkondades 31,1 %. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgast tuleb biojäätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava näeb ette, et ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema biolagunevatel jäätmetel 13 %.

Riikliku jäätmetestatistika kohaselt biojäätmete liigiti kogutud kogus on viimasel viiel aastal olnud madal ning tegu on olnud ettevõteltel vastuvõetavate biolagunevate jäätmetega. Madala osakaalu põhjustab ilmselt osaliselt ka biojäätmete osas korrektse jäätmetestatistika puudumine (kohalik majapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmetestatistikas, samuti ei kajastu Tartu jäätmejaamadesse üleantud biolagunevate jäätmete kogused Luunja jäätmetestatistikas). Valla andmetel tekib senise statistika kohaselt kohalikel haljasaladel aastas biolagunevaid jäätmeid u 500 m³.

Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks tuleb ka edaspidi propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et juba alates 01. jaanuarist 2008. aastast on haljastusjäätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Vajalik on leida lahendusi biolagunevate jäätmete vastuvõtu parandamiseks ja valla haljasaladel tekkivate jäätmete kompostimiseks.

2.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjäätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sealhulgas need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid ning

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

väljaveetav pinnas, mis tekib ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektile tööd tegemiseks ei kasutata.

Liigiti kogutud ehitusjätmed on viimasel viiel aastal kogu ehitusjätmete tekkest moodustanud 81,5-98,5 %, mis on kõrge näitaja. Ehitus- ja lammutusjätmete tekitajaks on eelkõige ettevõtted.

Jäätmearuannete kohaselt Luunja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmete liigid ja kogused on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 7. Luunja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmed aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätme kood	Jäätmeliik	2012	2013	2014	2015	2016
Ettevõtete ehitus- ja lammutusjätmed						
17 01	Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted	0,0	20,0	3 864,3	28,4	560,2
17 02	Puit, klaas ja plastid	17,6	1,1	32,9	164,6	165,0
17 03	Bituumenitaolised segud ning kivisöe- või põlevkivitõrv ja tõrvasaadused	0,0	0,0	0,0	0,0	724,7
17 04	Metallid (sealhulgas sulamid)	30,3	30,7	76,0	51,3	91,5
17 05	Pinnas (sealhulgas saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas), kivid ja süvenduspinnas	2 000,0	2 949,0	995,0	140,0	9 336,2
17 06	Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	0,0	0,1	14,7	66,8	7,9
17 09	Muu ehitus- ja lammutusprahht	120,0	103,8	145,5	105,3	134,2
Majapidamiste ehitus- ja lammutusjätmed						
17 04	Metallid (sealhulgas sulamid)	539,9	155,7	136,3	54,4	47,5
17 05	Pinnas (sealhulgas saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas), kivid ja süvenduspinnas	0,0	0,0	2,5	0,0	0,0
17 06	Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	0,0	2,0	1,3	0,0	2,9
17 09	Muu ehitus- ja lammutusprahht	22,5	14,5	8,7	9,6	29,5
Kokku kõik		2 730,2	3 276,8	5 277,1	620,4	11 099,7
Kokku liigiti kogutud		2 587,7	3 158,5	5 122,9	505,5	10 936,0
Liigiti osakaal, %		94,8	96,4	97,1	81,5	98,5

Võib eeldada, et tekkivad ehitus- ja lammutusprahi kogused on suuremad kui ametlikus statistikas kajastub, kuna eeskätt majapidamistes tekkivatest ehitusjätmetest käideldakse suur osa segaolmejäätmetena või taaskasutatakse kohapeal. Jätkuvalt esineb ehitusjätmete osas ka probleem, et need viiakse asulate äärsetele tühermaadele, metsa või esimesse vedajale sobivasse kohta. Sellist käitumist esineb küll aasta-aastalt vähem, kuid probleem on olemas ja sellega tuleb järjepidavalt tegeleda.

Järelevalve saavutamiseks ehitus- ja lammutusjätmete osas nõutakse suuremate ehituste puhul (kui ehitusjätmeid tekib üle 10 m³) jäätmeõiendi esitamist ehitisele kasutusloa andmise juures.

Tuleb jätkata kontrolli tugevdamist tekkivate, ladustatavate ja taaskasutatavate jäätmete üle. Ehitus- ja lammutusjätmete teke sõltub suuresti ehitustegevuse aktiivsusest, mis on sõltuvuses majanduslikust heaolust. Oodata on ka edaspidi ehitus- ja lammutusjätmete koguse osas ebastabiilsust.

2.6 Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Ohtlike jäätmete teke ja käitlemine on kajastatud järgmises tabelis. Ohtlike jäätmete osas toimub kohapealne taaskasutamine romusõidukitest tekkinud ohtlike jäätmete osas. Teiste ohtlike jäätmete osas kohapealset taaskasutamist või kõrvaldamist ei toimu, jäätmed transporditakse käitlemiseks omavalitsusest välja. Ainuke ohtlike jäätmete käitlusega tegelev ettevõtte valla territooriumil on Lohkvas paiknev autolammutustöökoda.

Tabel 8. Luunja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ohtlikud jäätmed (kõik * jäätmekoodid) aastatel 2012-2016 tonnides ning nende käitlemine. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Ettevõtted	Majapidamised	Kokku	Transport sisse	Taaskasutatud	Transport välja
2012	26,0	5,9	31,9	25,6	51,8	28,4
2013	36,5	7,7	44,1	25,8	61,7	39,9
2014	45,4	14,4	59,9	14,7	23,8	51,1
2015	121,2	6,6	127,8	22,1	25,5	124,2
2016	41,2	20,4	61,6	21,6	31,1	51,9

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- 1) aegunud ravimid;
- 2) elavhõbeda kraadiklaasid;
- 3) kodukemikaalid;
- 4) vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- 5) värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- 6) väetised ja pestitsiidid;
- 7) rotimürk jm biotsiidid;
- 8) kompaktlambid (ehk säästupirnid), päeavalguslambid;
- 9) patareid ja akud.

Luunja vallas moodustavad elanike ohtlikud olmejäätmed peamiselt ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud seadmed. Ohtlike olmejäätmete detailsemad kogused viimasel viiel aastal leiab Tabel 4. Ohtlike olmejäätmete kogus jääb vahemikku 3,5-10,3 tonni. Seoses elanike arvu jätkuva tõusuga ning inimeste sorteerimisharjumuste paranemisega on oodata ohtlike jäätmete koguse pidevat vähest tõusu ka edaspidi.

Vanaõli jäätmete teke on kajastatud järgnevas tabelis. Vanaõli jäätmete osas kohalikku käitlust ei toimu.

Tabel 9. Luunja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) vanaõli jäätmed aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmekood	Jäätmeliik	2012	2013	2014	2015	2016
13 01 13*	Muud hüdraulikaõlid	1,412	1,054	1,737	2,286	1,971
13 02 06*	Sünteesilised mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid			0,554		
13 02 08*	Muud mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid	5,268	5,76	8,37	12,168	6,332
13 03 07*	Mineraalõlipõhised kloorimata isolatsiooni- ja soojusvahetusõlid	0,062	0,326			
13 05 07*	Õlipüünistes lahutatud õline vesi	1,6				1,62
13 05 08*	Segajäätmed liiva- ja õlipüünistest		2,3			
Kokku		8,342	9,44	10,661	14,454	9,923

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

2.7 Romusõidukid ja vanarehvid

Keskonnaministri 16. juuni 2011 määrus number 33 „Romusõidukite käitlusnõuded“ kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtoodet on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnaohtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Vanarehvid tuleb üle anda vanarehvide kogumispunkti või uue rehvi ostmise korral müügikohta või rehviettevõttesse. Rehvide tootja jäätmeseaduse § 23 mõistes on kohustatud korraldama enda valmistatud, edasimüüdnud või sisseveetud rehvidest tekkivate jäätmete tasuta vastuvõtmise.

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti.

Tabel 10. Luunja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (välja arvatud 16 01 03)	2012	2013	2014	2015	2016
Ettevõtetes	51,8	61,0	26,1	39,8	37,7
Majapidamistes	44,6	18,2	18,9	6,1	10,4

Romusõidukeid võtab vastu Timar Auto OÜ Väike-Lohkva autolammutuses.

Vanade autorehvide kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus number 80 „Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord“.

Vanad autorehvid saab ära anda rehviettevõttesse üks-ühele uute rehvide ostmisel. Samuti on võimalik eraisikul rehve üle anda MTÜ Rehviringlus või MTÜ Eesti Rehviliit autorehvide kogumispunktides.

Tabel 11. Vanarehvide teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Luunja vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Vanarehvid - 16 01 03	2012	2013	2014	2015	2016
	2,4	4,6	0,9	0,8	1,2

Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt tõuseb lähiajal seoses autostumise kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist, seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

2.8 Elektri- ja elektroonikaseadmed

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnaohtlikke komponente nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne.

Tabel 12. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Luunja vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Elektri- ja elektroonika-seadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed - 16 02	2012	2013	2014	2015	2016
	2,5	3,9	4,3	1,2	0,1

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on tulevikus oodata koguste kasvu nii tänu paranevale kogumissüsteemile kui elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

2.9 Reoveesete

Reovee käitlusel tekib jäätmena reoveesete. Viimase viie aasta jäätmearuanded ei näita Luunja vallas reoveesetete teket. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava kohaselt veetakse Luunja aleviku reoveepuhasti mudamahutist tihenenud muda Tartu reoveepuhasti juurde edasisele käitlusele.

2.10 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Luunja vallas osutavad tervishoiuteenuseid perearstid Luunja ja Kavastu velskripunktides.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmehooldlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Vaadeldavad perioodil (2012-2016) Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmete teket Luunja vallas deklareeritud ei ole. Luunja vallale lähim meditsiiniliste riskijäätmete kahjutustamise keskus asub Tartus ja tekkivad jäätmekogused kajastuvad tõenäoliselt nimetatud keskuse statistikas.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiseга võib järgnevas kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed (kood 18 02) tuleks samuti üle anda kas vastavat jäätmeluba või ohtlike jäätmete puhul vastavat ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavatele ettevõtetele. Sellised jäätmed peaksid saama käideldud samal viisil inimeste raviasutuste- ja haiglajäätmetega. Jäätmearuandluse andmetel Luunja vallas 18 02 koodiga jäätmeid pole eraldi kogutud.

2.11 Tööstusjäätmed

Luunja valla suurim tööstusjäätmete tekitaja on AS Anne Soojus, kelle koostootmisjaamas tekib iga aastaselt arvestavas koguses kolde- ja lendtuha. 10 01 jäätmekoodiga jäätmete ehk jõujaamades ja muudes põletusseadmetes tekkinud jäätmete kogus on viimasel viiel aastal jäänud vahemikku 5500-6800 tonni.

Tekkekoguselt järgmiseks on tööstusjäätmetest jäätmegrupp 02 01 ehk põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil tekkinud jäätmed. Nende kogus jääb vahemikku 59-175 t/a.

Varasemalt (kuni aastani 2012) moodustas olulise osa Luunja valla tööstusjäätmete tekkest jäätmed 03 01 – puidu töötlemise ning plaatide ja mööbli tootmise jäätmed. Tõenäoliselt seoses puidutööstuse jäätmete arvestuspõhimõtete tõlgenduse muutumisega on antud jäätmeliigi teke vallas alates 2013 peaaegu lakanud⁶.

⁶ Vastavalt jäätmeseaduse § 1 lõike 1¹ punktile 5 ei kuulu jäätmeseaduse reguleerimisalasse lisaks muudele materjalidele metsandusest pärinevad materjalid, mida kasutatakse biomassist energia tootmiseks menetluste või meetoditega, mis ei kahjusta keskkonda ega ohusta inimese tervist. Metsanduse definitsioon on toodud Eesti metsanduse arengukavas aastani 2020. Selle järgi on metsandus metsamajandust ja metsatööstust hõlmav majandusharu, mille all mõistetakse metsade kasvatamist, kasutamist, kaitset, puidu transporti ja töötlemist ning neid toetavaid metsandusharidust, metsateadust ja kommunikatsiooni. Seega puidujäätmeid, mis ei ole kokku puutunud kemikaalidega, ei käsitleta jäätmetena.

Tööstusjäätmete teke sõltub suuresti vallas tegutsevate ettevõtete arengutest ning nende teket ei ole võimalik valla jäätmekavas prognoosida. Ettevõtted vastutavad ise oma jäätmete õiguspärase käitlemise eest.

2.12 Jäätmete kogumine ja käitus

2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega

Kogu Luunja valla territoorium on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga segaolmejäätmete osas. Teiste jäätmete osas toimub kogumine kogumispunkti ja kogumiskonteinerite abil.

Liigiti kogutud olmejäätmete üleandmiseks on rajatud kohalik jäätmete kogumispunkt Luunja alevikus. Kogumispunkt asub Puiestee 1c Luunja alevikus (garaažiboksis) ning on avatud: E-R 9.00-18.00 ja L 9.00-16.00.

Kogumispunktis võetakse vastu järgmisi jäätmeid:

- papp ja paber (kuivad);
- pakendijäätmed (klaas-, plast-, metall-, paberi- ja papp-pakend) – puhtad;
- elektroonikaromud (televiisorid, külmkapid jne);
- ohtlikud jäätmed (õlid, õlifiltrid, päevavalgustuslambid, aegunud ravimid, värvi- ja lakijäätmed, olmekemikaalid, vanad akud).

Patareide kogumiskastid asuvad ka kohalikes kauplustes. Ravimijäätmeid saab üle anda apteekidesse.

Ohtlike jäätmete ja elektroonikajäätmete kogumiseks teostatakse vähemalt üks kord aastas kogumisringe.

Alates 2010. aastast on vallaelanikel, eriti linnalähialal asuvate külade elanikel, võimalus viia liigiti kogutud olmejäätmeid ka Tartu linnas Turu 49 ja Jaama 72c asuvasse jäätmejaamadesse (vallal on sõlmitud koostööleping). Tasuta võetakse vastu:

- ohtlikud jäätmed (akud, patareid, värvi- ja ravimijäätmed, päevavalguslambid jm);
- suuremõtmelised jäätmed (sh vana mööbel);
- elektroonikaromud (külmikud, telerid jm; samuti väikeelektroonika (taskulambid, suitsuandurid jms));
- taaskasutatavad jäätmed (vanapaber ja -metall, plast- ja klaastaara);
- pakendijäätmed;
- töötlemata puit;
- plastijäätmed;
- autorehvid (võetakse vastu ainult Jaama 72c jäätmejaamas kuni 8 sõiduauto rehvi tooja kohta). Ühe toojana käsitletakse ühte või mitut ühiselt rehve üle andvaid isikuid (näiteks ühise järeldaagisega jäätmejaama küllastajaid käsitletakse ühe toojana)).

Tasu eest võetakse vastu:

- biolagunevad aiapäätmed;
- väikeses koguses (kuni 10 kg tooja kohta) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed (suuremad kogused saab viia Turu tn 48 asuvasse ladestuspaika);
- rõivad/tekstiil;
- suuremõtmelised ehitusjäätmed (aknaraamid, kraanikausid, WC-potid, klaas, krohvipuru jms);
- eterniit;
- segaolmejäätmed.

2.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdüd

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijäätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühjendamise.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühjalt ja liigiti sordituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügipakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni (MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (EPR) ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO)).

Eesti Pandipakendi andmetel (1.08.2018) asuvad pandipakendi tagastuspunktid Luunja vallas:

- Ihaste Konsumis, Lillevälja tee 1, Veibri küla;
- Luunja kaupluses, Puiestee 2, Luunja alevik.

Luunja vallas asuvate pakendikonteinerite asukohad on esitatud järgnevas tabelis (seisuga 1.08.2018). Pakendikonteinerite asukohad on leitavad ka <https://kuhuviiia.ee>⁷. 2018. aasta seisuga on pakendiettevõtjate andmetel Luunja vallas pakendijäätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud 28 kogumiskonteinerit, nendest 7 on korteriühistute kasutuses (ei ole avalikud). Avalikud konteinerid on koondatud 10 kogumiskohta. Valdavalt on konteinerid segapakenditele. Pakendikonteineritesse saavad elanikud jäätmeid ära anda tasuta.

Tabel 13. Pakendikonteinerite paiknemine Luunja vallas pakendiorganisatsioonide kodulehtede alusel.

Asukoht	Pakendiliik	Konteineri maht, m ³	Konteinerite arv	Teenusepakkuja
Kavastu küla (poe juures)	Paber papp	2,5	1	ETO
Kavastu küla (poe juures)	Klaaspakend	1,5	2	ETO
Kavastu küla (poe juures)	Segapakend	0,6	1	EPR
Lohkva, Lohkva küla kortermajad (Aiandi tee 7)	Segapakend	2,5	1	ETO
Luunja (Uuel tänaval)	Klaaspakend	1,5	1	ETO
Luunja (Uuel tänaval)	Segapakend	2,5	1	ETO
Luunja (Uuel tänaval)	Paber papp	2,5	1	ETO
Luunja aleviku jäätmete kogumiskoht (poe lähedal)	Klaaspakend	1,5	1	ETO
Luunja aleviku jäätmete kogumiskoht	Segapakend	0,6+1,1	2	TVO
Luunja 60-korteriga elumaja	Segapakend	0,6	1	EPR
Veibri Ihaste Konsum	Segapakend	3	2	ETO
Veibri Ihaste Konsum	Klaaspakend	3	1	ETO
Pilka küla (ridaelamute juures)	Segapakend	2,5	1	TVO
Kellukese kinnistu, Lohkva küla (Lohkva-Kabina tee ääres, Plantexi vastas)	Segapakend	0,6	4	TVO
Ratsu-Kaariku tee	Segapakend	0,6	4	TVO

⁷ 18.08.2018 seisuga ei ole mitmete konteinerite paiknemine veebirakenduses korrektne ning vajaks täpsustamist.

Kaalukoja tee 1, Lohkva - korteriühistu kasutuses	Segapakend	0,6	1	TVO
Aiandi tee 5, Lohkva - korteriühistu kasutuses	Segapakend	0,6	1	TVO
Aiandi tee 3, Lohkva - korteriühistu kasutuses	Segapakend	0,6	1	TVO
Koidutähe tee 58, Veibri - korteriühistu kasutuses	Segapakend	0,6	1	TVO
Jaaniille tee 1a, Veibri - korteriühistu kasutuses	Segapakend	0,6	1	TVO
Salu tee 59, Rõõmu - korteriühistu kasutuses	Segapakend	0,6	1	TVO
Salu tee 55, Rõõmu - korteriühistu kasutuses	Segapakend	0,6	1	TVO

Korterimajade nõ erakasutuses olevad pakendikonteinerid on kasutusel Tartu linnaga vahetult piirnevate korterimajade juures. Tegu on vabatahtlike tasuta kogumiskastidega, mida TVO pakub Tartu linna piirkonnas⁸. Luunja valla territooriumile ametlikult TVO pakendikonteineri ja -koti teenus käesoleval ajal ei laiene kuna puudub vastav koostöökokkulepe omavalitsusega.

2.12.3 Biologunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Biologunevate jäätmete kohapealne üleandmisvõimalus elanikel puudub. Samuti puudub vallas nõuetekohane kompostimisplats valla hallatavate haljasalade haljastusjäätmete käitlemiseks. Biologunevaid aiajäätmeid ja bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed on võimalik elanikel tasu eest üle anda Tartu jäätmejaamades. Biologunevaid jäätmeid võtab vastu ka Tartust 15 km kaugusel Ülenurme vallas asuv Aardlapalu jäätmete ümberlaadimisjaam.

Vallas on tegemist valdavalt ühepereelamutega ning eeldatavalt toimub nende juures vähemalt osaliselt biologunevate jäätmete kompostimine. Samas korterelamute piirkondades vajab biologunevate jäätmete kogumissüsteem täiendamist.

2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Vastavalt vallas kehtivale jäätmehoolduseeskirjadele tuleb ehitusjäätmed sortida liikidesse nende tekkekohal. Sortimisel lähtutakse jäätmete taaskasutusvõimalustest.

Ehitusjäätmete käitlemise eest vastutab jäätmevaldaja – ehitise omanik, kui tema ja ehitusettevõtja või kinnisvaraarendaja vaheline leping ei näe ette teisiti, või muu isik, kelle valduses on jäätmed.

Ehitusjäätmete valdaja on kohustatud korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle jäätmeluba omavale või jäätmekäitlejana registreeritud isikule.

Ohtlikud ehitusjäätmed, välja arvatud saastunud pinnas, tuleb koguda liikide kaupa eraldi kogumismahutitesse. Ohtlike ehitusjäätmete valdaja vastutab nende ohutu hoidmise eest kuni jäätmete üleandmiseni ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale jäätmekäitlejale.

Käesoleval ajal ei ole Luunja vallas ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtupunkti. Puudub ka otsene vajadus, sest Tartu linn, kus on vastavad võimalused, paikneb lähedal. Samuti on võimalik erinevatelt teenusepakujatelt tellida ehituse perioodiks ehitusjäätmete konteinereid.

Ehitus- ja lammutusjäätmeid võtab vastu Tartus Turu 48 käitluspaigas Karimek OÜ. Vastu võetakse järgmisi jäätmeid:

- Sorteermata ehitus- ja segaolmejäätmed (k.a. mööbel ja prügi puit);
- Puitjäätmed, kannud, oksad (ilma värvi ja lakita);
- Batoon;

⁸ <http://www.tvo.ee/elanikele/korteriuhistud>

- Pinnas , kips, krohv, ker. plaat jm täitematerjal;
- Süvenduspinnas (mulla, liiva, kivi, savisegu);
- Oksad.

Ehitus- ja lammutusjätmeid võetakse vastu ka Tartu linnas Jaama 72c ja Turu 49 asuvates jäätmejaamades. Ehitus- ja lammutusjätmete üleandmine on tasuline.

2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jäätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

Valla elanikud saavad oma elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed tasuta ära anda jäätmete kogumispunktis Luunja alevikus, samuti Tartu jäätmejaamades. Vald korraldab ka vähemalt üks kord aastas elektroonikaromude kogumisringi.

2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas

Järgnevas tabelis on esitatud Luunja vallas esinevad jäätmete üleandmise võimalused jäätmeliikide osas, mis tuleb vastavalt *sortimismäärusele* tekkekohal liigiti koguda.

Tabel 14. Eriliigiliste jäätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Luunja vallas.

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejäätmed	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmevedu rakendatud alates 2015 a kogu valla territooriumil.
Paber ja kartong	Jäätmehoolduseeskirja kohaselt kohustuslik konteiner vähemalt 13 korteriga kortermajadel või kui tekib üle 50 kg jäätmeid kuus.	Vabaturg (ei olnud hõlmatud korraldatud jäätmeveo hankesse).
Plast	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades (tasuline).
Klaas	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades (tasuline).
Metallid	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Lähimad vanametalli kokkuostupunktid asuvad Tartus. Samuti võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades.
Biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades (tasuline). Biolagunevaid jäätmeid võtab vastu ka Ülenurme vallas asuv Aardlapalu jäätmete ümberlaadimisjaam (tasuline).
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades (tasuline). Biolagunevaid jäätmeid võtab vastu ka Ülenurme vallas asuv Aardlapalu jäätmete ümberlaadimisjaam (tasuline).
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja	Lokaalne üleandmisvõimalus	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades (tasuline). Samuti ka Tartus

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03)	puudub	Turu tn 48 asuvasse käitluspaika (tasuline).
Pakendid	Avalik konteinerpark	Avalikud kogumiskohad, asukohad www.kuhuvia.ee Eraldi on olemas klaaspakendi ja paberpakendi konteinereid. Enamik konteinerid segapakenditele.
Pandipakendid	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes.
Puit	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades.
Tekstiil	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades (tasuline). Lisaks Tartu linnas riidekonteinerite võrgustik
Suurjäätmed	Lokaalne üleandmisvõimalus puudub	Võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades.
Elektroonikaromud	Kogumisringid, kogumispunkt Luunja alevikus.	Kogumisringide läbiviimine kogu valla territooriumil vähemalt 1 kord aastas. Kogumispunkt Luunja alevikus. Lisaks võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades.
Ohtlikud jäätmed	Kogumisringid, kogumispunktid.	Kogumisringide läbiviimine kogu valla territooriumil vähemalt 1 kord aastas. Kogumispunkt Luunja alevikus. Lisaks võimalik jäätmeid üle anda Tartu jäätmejaamades.

Valla elanikele lähimaks jäätmete üleandmispunktiks, jäätmete osas millel kohapealne üleandmisvõimalus puudub, on Tartu linnas paiknevad jäätmejaamad. Samuti on elanikel võimalik tavajäätmeid tasu eest üle anda Aardlapalu jäätmete ümberlaadimisjaama. Ümberlaadimisjaam võtab vastu ka ehitus- ja lammutusjäätmeid..

2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

Valdav enamik vallas tekkivaid jäätmeid transporditakse omavalitsusest välja. Enamik vallas kokku kogutud tavajäätmeid suunatakse käitlusele Iru masspõletustehasesse Tallinnas või osaliselt ka Torma prügilasse. Liigiti kogutud jäätmed (pakendijäätmed, vanapaber jms) suunatakse erinevatesse jäätmekäitluskohtadesse nii Eestis kui välisriikides edasiseks taaskasutamiseks, sh ringlussevõtuks.

Biologunevate jäätmete osas on lähimaks käitluskohaks Ülenurme vallas Aardlapalu ümberlaadimisjaama kompostimisväljak.

Ohtlike jäätmete käitlust teostab valdavalt Tartu linnas paiknev AS Epler & Lorenz.

Luunja vallas endas paikneb 4 registreeritud töötavat jäätmekäitluskohta. Jäätmekäitluskohtade ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 15. Luunja valla territooriumil registreeritud jäätmekäitluskohtad 01.08.2018 seisuga.

KKR kood	Nimi	Staatus	Tegevuse algus	Tegevuse lõpp	Käitaja	Kohanimi
JKK7800162	Aiandi kompostimiskoht	Töötav	2014.02.28	2019.02.27	Grüne Fee Eesti AS	Lohkva küla
JKK7800144	Lohkva jäätmekäitluskoht	Töötav	2009.07.08	2019.07.01	TOOMEDOR, OÜ	Lohkva küla
JKK7800062	Väike-Lohkva autolammutus	Töötav	2007.12.21	2023.02.09	Timar Auto OÜ	Lohkva küla
JKK7800014	Anne Soojuse koostootmisjaam	Töötav	2007.07.30		Anne Soojus AS	Lohkva küla

JKK7800056	Tarmeko Spoon ja Tarmeko LPD tootmiskompleks	Suletud	2007.06.04	2012.02.15	OÜ Tarmeko KV	Lohkva küla
JKK7800092	Luunja vaheladustusplats	Suletud	2011.10.12	2016.10.12	EKVI SOOJUS, OÜ	Luunja alevik
JKK7800091	Luunja katlamaja	Suletud	2011.10.12	2016.10.12	EKVI SOOJUS, OÜ	Luunja alevik
JKK7800090	Muri pinnase käitluskoht	Suletud	2009.12.04	2014.12.04	Giga AS	Muri küla

2.13 Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab omavalitsus oma haldusalal olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- 1) jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ja teiste kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist, vastuvõtmist ja avalikustamist;
- 2) korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- 3) jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- 4) õigust nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- 5) koostöö tegemist teiste omavalitsustega jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks;
- 6) seisukoha andmist jäätmeloa taotlustele ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotlustele;
- 7) järelevalve teostamist jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Valla jäätmevaldajate kohustus on järgida vallavolikogu kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Valla poolt väljalatav jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest vallavalitsuse, pädeva riigiametniku või jäätmed vedamiseks üle andnud isiku poolt määratud jäätmekäitluskohta.

Valla territooriumil Keskkonnaameti poolt väljastatud jäätmeloa, keskkonnakompleksloa või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi alusel tegutsevad jäätmekäitlejad omavad kohustust jäätmekäitluse korraldamiseks vastavalt neile väljastatud loas sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku suundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube väljastada.

Keskkonnainspektsioon on Keskkonnaministeeriumi struktuuri osa, mille kaudu toimub jäätmekäitlusala järelevalve, sealhulgas õigusaktide nõuete ning väljastatud jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentside nõuete järgimine.

2.13.2 Korraldatud jäätmevedu

Vastavalt jäätmeseaduse §-ile 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo ning edasise suunamise taaskasutusse või kõrvaldamisele. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik Jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Luunja Vallavolikogu 30. augusti 2012.a. määrusega nr 22 on kehtestatud Luunja valla korraldatud jäätmeveo rakendamise kord. Nimetatud õigusakt reguleerib korraldatud jäätmeveo korraldust valla territooriumil. Korra alusel on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikidest **segaolmejäätmed ja vanapaber**. Samas 2014 aastal läbiviidud riigihange „Korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni andmine Luunja valla haldusterritooriumitel korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumiseks ja vedamiseks“ nägi ette **ainult segaolmejäätmete** hõlmamist korraldatud jäätmeveoga.

Korraldatud jäätmevedu Luunja vallas rakendus alates 01.04.2015. Jäätmevedajaks on hanke alusel Ragn-Sells AS ning teenuselepingu pikkuseks on 4 aastat. Korraldatud jäätmeveoga on haaratud kogu valla territoorium ühe jäätmeveopiirkonnana.

Luunja valla jäätmevaldajate registri (2018.aasta seisuga) kohaselt on korraldatud jäätmeveoga liitunud 1345 kinnistut, neist ligi 95 %-l (1249) toimib korraldatud vedu. Korraldatud jäätmeveost on erandkorras vabastatud 24 ning sesoonse (ajutise s.t elatakse ainult hooajal nagu suvilad ja maakodud) vabastusega 42 jäätmetekkekohta.

2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelehoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte “saastaja maksab” ja “tootja vastutus” tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Jäätmekäitluse finantseerimine toimub vallas järgmiselt: ettevõtted maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kinnisvara-haldusteenuseid pakkuva ettevõtte.

Vallaeelarvest kaetakse järgnevad kulud: kohaliku eriliigiliste jäätmete kogumiskoha haldamisega seotud kulud; omavoliliselt ladestatud prügikoristamise kulud; jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud.

Luunja valla jäätmehoolduse arendamise võimalikud finantseerimisallikad on vallaeelarve; abiraha taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Euroopa Liidu struktuurifondid); tootja vastutus; jäätmetekitajate poolt makstav teenustasu; saastetasu.

Kuni 2017. aastani toimus jäätmehoolduse rahastamine olmejäätmete ladestamisel makstud saastetasust. Põhjusel, et tänapäeva Eestis on olmejäätmete ladestamine seoses IRU masspõletustehase avamisega 2013. aastal oluliselt langenud (isegi kuni alla 7% tekkinud segaolmejäätmetest) vähenes drastiliselt ka saastetasu suurus.

Alates 2017. aastast on riigi eelarves seoses saastetasu laekumise äralangemisega nähtud ette kohalikele omavalitsusetele riiklik toetus jäätmemajanduse arendamiseks. Riiklikku toetust jaotatakse vastavalt kohalikus omavalitsuses registreeritud majapidamiste arvule (aastal 2017 on toetus ligi 2,9 eurot aadressiobjekti kohta). Toetus on sihtotstarbeline ehk seda saab kasutada ainult jäätmehoolduse arendamiseks: jäätmealane nõustamine, jäätmealase teabe levitamine, järelevalve

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

ning jäätmekäitlustegevus, millega tõstetakse jäätmehoolduse taset. Alates 2018 aastast eraldatakse toetus kohalikule omavalitsusele juhul, kui omavalitsusel on täidetud järgmised tingimused:

- tema haldusterritooriumil töötab jäätmejaam või on elanikele tagatud jäätmejaama teenuse kasutamine teises kohaliku omavalitsuse üksuses;
- tema territooriumil on korraldatud jäätmevedu jäätmeseaduse §-de 66–69 tähenduses, kui kohaliku omavalitsuse üksusel on korraldamise kohustus jäätmeseaduse § 135 lõike 2 alusel;
- tal on kehtiv jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri;
- ta on asutanud jäätmeseaduse § 7¹ alusel jäätmevaldajate registri.

Luunja vald vastab toetuse nõuetele peale käesoleva jäätmekava kehtestamist.

2.14 Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta

Registreeritud jääkreostusobjekte ega suletud prügilaid Luunja valla territooriumile ei esine. Siiski ulatub valla territooriumile osaliselt Raadi lennuvälja ala, millel hoolimata mitmetest reostuse likvideerimise tegevustest ei saa täielikult välistada täiendavate reostuskollete esinemise võimalikkust.

3 Eelnevate jäätmekavade eesmärkide täitmise analüüs

Luunja vallas kehtis kuni 2015 aastani Luunja valla jäätmekava 2010-2015. Jäätmekava peamiseks eesmärgiks oli korraldatud jäätmeveo rakendamine valla territooriumil, mis ka 2015 aastal teostus. Eelmise perioodi jäätmekava eesmärkide täitmise ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 16. Luunja valla jäätmekava 2010-2015 eesmärkide täitmine.

Tegevus	Täitmine
Korraldatud jäätmeveo rakendamine	Korraldatud jäätmevedu on vallas rakendatud alates 2015 aastast. Jäätmevaldajate register on loodud ja korraldatud jäätmeveo rakendamisel teavitati sellest elanikke.
Jäätmevaldajate registri pidamine	
Korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimine	
Elanike teavitamine korraldatud jäätmeveoga seonduvast	
Pakendijäätmete eraldi kogumine	Kogumissüsteem on jäänud osaliselt samaks, mis eelmise jäätmekava perioodil. Täiendav kogumiskoht on rajatud Veibri külla Ihaste Konsumi juurde ja Lohkvasse (Lohkva-Kabina tee ääres, Plantexi vastas) ning Kaariku ja Ratsu tee, Kakumetsa külas. Pakendite kogumiskonteinerite asukohtade ja suuruste optimeerimine on pidev protsess, mis vajab jätkamist ka uue jäätmekava perioodil. Samuti on vajalik jätkata teavitustegevust.
Pakendijäätmete kogumissüsteemi arendamine koostöös taaskasutusorganisatsioonidega (KOV-i ja taaskasutusorganisatsioonide vaheliste kokkulepete sõlmimine). Täiendavate pakendikonteinerite paigaldamine Lohkva, Veibri, Kabina ja Kakumetsa külla ja teistesse asumitesse.	
Pakendite kogumissüsteemi haldamine	
Elanikkonna teavitamine pakendijäätmete kogumissüsteemist	
Biolagunevate jäätmete eraldikogumine ja käitlemine	Elanikkonda on biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalustest teavitatud vallalehes ilmuvates artiklites. Avalikel haljasaladel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimisele suunamissüsteem vajab jätkuvat arendamist. Vanapaberi ja kartongi kogumine kogumiseks eraldi konteineri omamine on kohustuslik vähemalt 13 korteriga kortermajade puhul. Teavitamiste näol on tegu pideva tegevusega, mille vajadus jätkub ka käesoleva jäätmekava perioodil.
Elanikkonna teavitamine biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalustest eramajapidamistes	
Avalikel haljasaladel ja kalmistutel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimisele suunamine	
Vanapaberi ja kartongi eraldi kogumine kodumajapidamistes ja KOV-i asutustes.	
Elanikkonna teavitamine vanapaberi ja kartongi eraldi kogumise nõuetest	
Ohtlike jäätmete ja probleemtoodete jäätmete kogumine ja käitlemine	Toimub ohtlike jäätmete ja probleemtoodete kogumine kogumispunktis ja kogumisringidel. Samuti on sõlmitud leping nende üleandmiseks Tartu linnas paiknevates jäätmejaamades. Vastavat infot on võimalik leida valla kodulehel ja seda on avaldatud valla lehes.
Ohtlike jäätmete ja probleemtoodete kogumine Luunja jäätmejaamas ja kogumisringide käigus	
Elanikkonna teavitamine ohtlike jäätmete ja probleemtoodete jäätmete üleandmisvõimalustest	
Ettevõtluses tekkinud ohtlike jäätmete nõuetekohane kogumine ja käitlemine	
Ehitus- ja lammutusprahi käitluse korraldamine	Valla kodulehel on vajalik info osaliselt, info vajaks täiendamist.
Elanikkonna teavitamine ehitus- ja lammutusprahi käitlusnõuetest ja sorteerimisvõimalustest	

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse korraldamine	Luunja vallale lähim meditsiiniliste riskijäätmete kahjutustamise keskus asub Tartus ja tekkivad jäätmekogused kajastuvad nimetatud keskuse statistikas. Olulisi probleeme antud jäätmeliigiga vallas ei esine.
Tervishoiul tekkivate riskijäätmete suunamine kahjutustamisele	
Ohtlike jäätmete üleandmine ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele	
Tervishoiuasutustele teabe jagamine tervishoiul tekkivate jäätmete käitlussüsteemi kohta.	
Järelevalve teostamine tervishoiuasutuste jäätmekäitluse üle	
Metallijäätmete kogumine ja käitlemine	Kuna metallijäätmeid võetakse vastu nende eest tasu makstes ja lähedalasuvas Tartu linnas on mitmeid vanametalli kokkuostjaid, siis ei ole antud jäätmeliigiga olulisi probleeme.
Elanike ja ettevõtete teavitamine metallijäätmete üleandmisvõimalustest lähipiirkonnas.	
Suurjäätmete kogumine	Suurjäätmeid ei võeta vastu Luunja jäätmete kogumispunktis. Elanikel on neid võimalik üle anda Tartu jäätmejaama ning vastav info on valla kodulehelt leitav.
Suurjäätmete vastuvõtmine Luunja jäätmejaamas	
Elanike teavitamine suurjäätmete üleandmisvõimalustest.	
Jäätmekäitlusinfo jagamine ja keskkonnateadlikkuse tõstmine	Valla lehes on avaldatud infot jäätmekäitluse korralduse ja võimaluste osas. Valla kodulehel on vajalik info osaliselt, info vajaks uuendamist. Tegu on pideva tegevusega, mille vajadus jätkub ka käesoleva jäätmekava perioodil.
Jäätmehooldusalaste teavituskampaaniate korraldamine erinevatele sihtgruppidele	
Jäätmekäitlusalaste infomaterjalide ja trükiste koostamine ning jagamine	
Jäätmealase info avaldamine KOV-i kodulehel ja selle info pidev uuendamine.	
Jäätmehoolduse regulaarne kavandamine ja järelevalve	Jäätmekava perioodil on vastu võetud Luunja valla jäätmehoolduseeskiri (2012) ja Luunja valla korraldatud jäätmeveo kord (2012). Muudatusi õigusaktides peale nende vastuvõtmist tehtud ei ole. Üldjoontes vastavad kohalikud õigusaktid ülemuslikele õigusaktidele, kuid seoses Keskkonnaameti poolse vastava juhendmaterjali koostamisega ning vahepeal muutunud ülemuslike õigusaktidega oleks asjakohane õigusaktid üle vaadata. Tegu on pideva tegevusega, mille vajadus jätkub ka käesoleva jäätmekava perioodil.
Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja kaasajastamine	
Jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmevedu käsitlevate kohalike õigusaktide ülevaatamine ja vajadusel muutmine	
Olulise jäätmetekkega ettevõtelt jäätmekava koostamise nõudmine	

4 Planeerimine

4.1 Jäätmetekke prognoos

Vastavalt prognoosile „Rahvastikuprognoos kohaliku omavalitsuste rühmades. Klasteranalüüs“ (<https://planeerimine.ee/static/sites/2/rahvastikuprognooskovid-klasteranaluu.pdf>) on Luunja vallas perioodil 2015-2020 eeldatav rahvaarvu muutus aastas 1,4 % ja perioodil 2020-2025 1,1 % aastas. Seoses elanike arvu suurenemisega on oodata ka olmejäätmete reaalse koguse kasvu.

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab samas kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis vähendab (või jätab samale tasemele) segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti sorteeritud jäätmete kogust. Jäätmetekke prognoosis lähtume, et perioodil 2018-2024 on aastane keskmise olmejäätmete kogus elaniku kohta 240 kg/aastas.

Perioodil 2012-2016 on pakendijäätmete kogus elaniku kohta olnud kuni 62 kg/a. Seoses sorteerimisharjumuste paranemise ning samuti pideva pakendite hulga tõusuga on vastavalt riigi jäätmekavale oodata pakendite koguse suurenemist u 2 % aastas elaniku kohta.

Tabel 17. Prognoositavad jäätmetekke kogused Luunja vallas 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Elanike arvu prognoos	4682	4734	4800	4853	4906	4960	5014
Segaolmejäätmete prognoositav kogus t/a	1124	1136	1152	1165	1177	1190	1245
Pakendijäätmete prognoositav kogus t/a	296	305	316	326	336	346	357

4.2 Eesmärkide seadmine

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50 protsenti kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, mis on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 18. Riigi jäätmekavast tulenevad eesmärgid.

	Baastase 2011	Sihttase 2020
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	27%	50%
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	56%	60%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5%	13%
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	57%	20%
Ehitus-lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	72%	75%
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	50%	65%
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	33%	45% (2016)

Lähtuvalt riigi jäätmekavast on kohalikul tasandil eesmärgiks parandada lokaalseid võimalusi liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks ja tõsta inimeste keskkonnateadlikkust jäätmete sorteerimisvajaduse osas. Jäätmete liigiti kogumine võimaldab nende edasist ringlussevõttu. Eeskätt on probleemseks biolagunevate jäätmete osas sihttasemete saavutamise tagamine.

5 Tegevuskava

5.1 Kogumissüsteemide valik

Segaolmejjätmete osas jätkatakse korraldatud jäätmeveo süsteemi. Uuel korraldatud jäätmeveo perioodil rakendatakse võimalusel korraldatud jäätmevedu ka paberile ja papile ning biolagunevatele jäätmetele.

Ohtlike jäätmete ja elektri- ja elektroonikaromude osas jätkatakse kogumist jäätmete kogumispunktis ja kogumisringidel. Täiendavalt on kasutusel valla kauplustes paiknevad patareide kogumiskastid.

Pakendijätmete kogumist jätkatakse üle valla paigaldatud kogumiskonteinerite abil. Kogumiskonteinerite võrgustik vajab tihendamist.

Ehitus- ja lammutusjäätmete puhul soovitakse jätkata süsteemi, kus jäätmeid võtavad vastu jäätmekäitlejad tasu eest.

Teiste *sortimismääruses* nimetatud jäätmeliikide osa, mille kogumise korraldamise kohustus lasub omavalitsusel, soovitakse rakendada naaberomavalitsuses ehk Tartu linna paiknevas jäätmejaamas jäätmete üleandmise võimalust.

5.2 Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna määramine

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejjätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Korraldatud jäätmevedu on vallas rakendatud alates 2015 ja teenuseleping sõlmitud neljaks aastaks. Seega uus jäätmevedaja leidmise konkurss on kavandatud 2019 aastasse.

Korraldatud jäätmeveo piirkonnaks jääb ka tuleval perioodil kogu valla territoorium ühe jäätmeveopiirkonnana. Jäätmeliikidest jäävad korraldatud jäätmeveoga hõlmatuks segaolmejjätmed. Võimalusel laiendatakse korraldatud jäätmeveo süsteemi paberi- ja papijätmetele ning biolagunevatele jäätmetele. Sarnaselt paberi- ja papijätmetele oleks asjakohane biolagunevate jäätmete kogumiskonteinerite omamist nõuda suurematelt korterelamutelt (eeldab jäätmehooldusekirja muutmist). Arvestades riiklikke jäätmehoolduse eesmarke oleks asjakohane vähendada ka korterite arvu künnist, millest alates peab olema paberi- ja papikonteiner ja tulevikus biolagunevate jäätmete konteiner.

Jäätmete sorteerimise parandamiseks on oluline, et korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimisel tagatakse eriliigiliselt kogutud jäätmete konteinerite tühendamisele tunduvalt soodsam hind kui segaolmejjätmete konteineritele.

Juhul kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

5.3 Vajalike jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine

Vajalik on teostada Luunja alevikus olemasoleva **jäätmete kogumispunkti** hooldust. Tegu on pideva protsessiga, mida on vaja teha kogu jäätmekava perioodi (2018-2024). Vajalik on leida koostööpartner jäätmete kogumise õiguspäraseks muutmiseks (jäätmekogumispunkt peab olema kaetud jäätmeloaga ja ohtlike jäätmete kogumisel ohtlike jäätmete käitluslitsentsiga – kui ei ole eraldi luba, siis peab punkt olema seda teenindava ettevõtte vastaval loal või litsentsil).

Vallal tuleb leida lahendus nii valla haljasaladel tekkivate kui ka elanike **aia- ja haljastusjäätmete vastuvõtmiseks** ja kompostimiseks (vt lähemalt 5.4.1). Lahenduseks on kas nõuetekohase **kompostimisväljaku rajamine** või vastava teenusepakujaga lepingu sõlmimine.

5.4 Jätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa

5.4.1 Biojätmed

Liigiti kogutud biojätmed tuleb vedada kompostimiseks selleks ettenähtud kompostimisväljakule või kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale.

Elanike biolagunevate jätmete (eeskätt köögi- ja sööklajajätmed) vastuvõtt ja ringlusse suunamine oleks võimalik lahendada järgmise perioodi korraldatud jätmeveo hanke raames 2019 aastal. Samuti tuleb propageerida biojätmete lokaalset kompostimist eramute juures. Teavitustegevus peab olema pidev ehk kestma kogu perioodi 2018-2024.

Üks võimalus vähendada aia- ja haljastusjätmete teket on varustada Luunja lasteaiad ja koolid kohtkompostritega. Komposter on ühtlasi ka õppevahend, mille abil saab lastele selgitada kompostimise tähendust. Tegevus on kavandatud aastasse 2021.

Kohalikel haljasaladel tekkivate jätmete käitlemiseks oleks asjakohane kompostimisväljaku rajamine. Kompostimisväljaku potentsiaalne asukoht oleks Talli tn 1 kinnistu Luunja alevikus. Juhul kui väljakut kasutatakse ainult haljasjätmete kompostimiseks (köögijätmeid ei võeta vastu), siis on kergem tagada kompostimise toimimist (ei ole vaja eemaldada kilet jms) ning puudub võimalik lõhnahäiring. Väljaku asukohta, mahtu ja täpset lahendust on vaja täpsustada edasisel projekteerimisel.

Valla haljasaladel tekib haljasjätmeid 500 m³ aastas, arvestades ka elanike aia-ja haljasjätmete tekkega peaks väljak võimaldama kuni 1000 m³ jätmete kompostimist. Jätmete aunkomposteerimisel on komposteerimisaunade laiuks u 5 m ja kõrguseks 2,5 m. Aunade vahelaiuseks jäetakse u 6 laiune ruum teenindavatele sõidukitele. Arvestades, et kuus on vajalik komposteerida 83 m³ biolagunevaid jätmeid oleks nende jätmete käitluseks vajalik üks aun, mille laius oleks 5 meetrit, kõrgus 2,5 meetrit ning mille pikkuses u 8,5 meetrit. Mis teeks vajaliku platsi suuruseks ühe aunaga 415 m². Eesti kliimas kestab keskmine kompostimisprotsess 6-8 kuud. Seega on vajalik eelnevalt arvestatud kompostimisplatsi mõõtmed korrutada kaheksaga. Komposti valmistamiseks täiendava tugiaine lisamisel võib platsi suurusevajadus olla oluliselt suurem.

Kompostimisväljak peab võimaldama kuni 1000 m³ biolagunevate jätmete kompostimist. Kompostimisväljak peab võimaldama aia- ja haljasjätmetest toota valla haljasaladel kasutatavat mulda. Tegevus on kavandatud perioodile 2020-2022.

Joonis 4. Kompostimisväljaku võimalik asukoht Luunja alevikus Talli tn 1.

5.4.2 Pakendijäätmed

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määruse number 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ (edaspidi määrus number 4) § 4 lg 1² kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus vastavalt jäätmeseaduse § 31 lg 3 korraldama vähemalt määrus number 4 § 3 lg 2 p-des 1–6 nimetatud jäätmete ning punktis 8 nimetatud jäätmekoodidega 15 01 01 (paber- ja kartongpakend), 15 01 02 (plastpakend), 15 01 04 (metallpakend) ning 15 01 07 (klaaspakend) määratud pakendijäätmete liigiti kogumise.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt peab tiheasustusega alal, kui asustustihedus on rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril, olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril, vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta. Pakendiseadus sätestab, et kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht ning nende tühjendamissagedus lepitakse iga kogumiskoha kohta kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel.

Vallavalitsuse andmetel oli Luunja valla rahvaarv 01.08.2018 seisuga 4682. See teeb vajalikuks kogumiskohtade arvuks 9. Pakendiorganisatsioonide andmetel on Luunja vallas 9 avalikku pakendite kogumiskohta. Seega on kogumiskohtade hulk piisav, aga parema tulemuse saamisel, eriti uusasumites, tuleb pakendikonteinerite võrgustikku tihendada.

Pakendijäätmete kogumissüsteem vajab pidevalt ülevaatamist ja optimeerimist vastavalt inimeste käitumisele ja elamualade arengule. Näiteks on pidevas arengus Lohkva ja Veibri piirkonnad kuhu samuti võib asjakohaseks osutada täiendavate konteinerite paigaldamine. Suurema rahvaarvuga asulatest puudub pakendikonteiner Kabina külas. Täiendavate pakendikonteinerite paigaldamine teostatakse 2019 a.

Juhul kui jäätmeseadusega muudetakse jäätmekava kehtivuse perioodil oluliselt pakendijäätmete senist kogumissüsteemi tuleb ka Luunja vallas korraldada pakendijäätmete käitlemine vastavalt uuele süsteemile.

Vajalik on ka pidev inimeste informeerimine pakendite sorteerimise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks. Elanikkonna teavitamine on pidev tegevus, mida tuleb teha kogu jäätmekava perioodil 2018-2024.

Korterimajade nõ erakasutuses on vabatahtlikult paigaldatud pakendikonteinerid Tartu linnaga vahetult piirnevate korterimajade juures. Luunja valla territooriumile ametlikult TVO pakendikonteineri ja -koti teenus käesoleval ajal ei laiene kuna puudub vastav koostöökokkulepe omavalitsusega. Arvestades, et linnalähedaste uuselamute piirkonnas on mitmed korterimajad juba iseseisvalt pakendikonteineri teenuse tellinud, siis oleks asjakohane võimaldada teenust ka teistele soovijatele, eeskätt linnalähedastel tiheasustusaladel. Tegevust viiakse ellu 2019 aastaks.

5.4.3 Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed

Valla elanikud saavad oma ohtlikud jäätmed ja elektroonikaromud tasuta ära anda ohtlike jäätmete kogumispunktis Luunja alevikus. Oluline on tagada jäätmete kogumispunkti jätkuv toimimine, sealhulgas kogumispunkti pidev hooldus. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2018-2024.

Samuti on elanikel võimalik elektroonikaromusid ja ohtlike jäätmeid üle anda kogumisringidel. Vajalik on jätkata kogumisringide läbiviimist. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2018-2024.

5.4.4 Suurjäätmed

Suurjäätmete kogumine on käesoleval ajal korraldatud Tartu linna jäätmejaamades. Vajalik on koostöölepinguid jätkata kogu 2018-2024 kestva jäätmekava perioodi.

Vastavalt jäätmeseadusele peaksid suurjäätmete kogumiskohad paiknema jäätmevaldajast maksimaalselt 15 km kaugusel. Luunja valla idapoolsed külad jäävad Tartu jäätmejaamadest

kaugemale kui 15 km. Vajalik on suurjätmete kogumissüsteemi täiendada. Selleks korraldada 2 korda aastas Luunja jäätmete kogumispunkt juures suurjätmete vastuvõttu (vastavaks perioodiks paigaldada 2-3 multlift konteinerit). Tegevust viiakse ellu alates 2019 aastast.

5.4.5 Ehitus- ja lammutusjätmed

Ehitusjätmete äravedu on elanikel võimalik tellida mitmetelt eraettevõtjatelt. Omavalitsus ei näe käesoleval ajal ehitus- ja lammutusjätmete osas vajadustkohaliku vastuvõtuvõimaluse rajamiseks. Vajadus võib esineda mõnede probleemsemate jäätmeliikide osas (nt eterniit ja lehtklaas). Antud jäätmeliikide osas oleks asjakohane periooditi kogumiskampaaniate korraldamine. Tegevust viiakse ellu perioodil 2019-2024 vastavalt tekkivale vajadusele ja rahastusvõimalustele.

5.4.6 Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine

Maastiku korrastamise huvides tuleks kasutada ka võimalust toetuse saamiseks maastikupilti kahjustavate hoonete ja hoonevaremete lammutamiseks. Luunja vallas on käesoleval ajal võrdlemisi vähe tühjana seisvaid lagunevaid hooneid, mis kahjustavad maastikupilti ning põhjustavad reostusohu tõmmates ligi ebaseaduslikku prügiladestamist jms. Ka on sellised hooned eraomanduses (suurim Lalli endine laudakompleks) ning omavalitsusel puudub otseselt võimalus selliste hoonete lammutamiseks. Samas saab omavalitsus kaudselt (vajalike dokumentide vormistamisel abistamine jms) toetada hoone omanikke lammutustegevuse elluviimisel.

Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamisel suureneb küll tekkivate lammutusjätmete kogus, kuid paraneb välisruumi kvaliteet ja väheneb lagunenu hoonetest tulenev reostusohu. Tekkivad lammutusjätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse.

Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2019-2020.

5.4.7 Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa

Järgnevas tabelis on esitatud koondandmed *sortimismääruses* määratud jäätmeliikide kogumise ja sortimise arendamise kohta.

Tabel 19. Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa Luunja vallas.

Jäätmeliik	Kogumisviis/tegevus	Tähtaeg
Paber ja kartong (20 01 01)	Järgmise korraldatud jäätmeveo konkursiga haarata vanapaberi kogumine vähemalt 8 korteriga kortermaja puhul ja ahiküttega korterelamutel vähemalt 13 korteriga. Vastuvõtu jätkamine Luunja valla jäätmete kogumispunktis. Aiandi tee 7 vanapaberi konteiner (2,5 m ³). Kellukese kinnistu vanapaberi konteiner (4,5 m ³ Lohkva küla (Lohkva-Kabina tee ääres, Plantexi vastas) Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Tähtaeg 2019 Pidev tegevus 2018-2024 Pidev tegevus 2018-2024
Plastid (20 01 39)	Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Pidev tegevus 2018-2024

	Teostada vastuvõttu Luunja aleviku jäätmete vastuvõtupunktis 2 korda aastas kogumiskampaania käigus.	Pidev tegevus 2020-2024
Metallid (20 01 40)	Kokkuost erinevate Tartu linnas paiknevate kokkuostjate poolt. Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Pidev tegevus 2018-2024
Klaas (20 01 02)	Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel). Teostada vastuvõttu Luunja aleviku jäätmete vastuvõtupunktis 2 korda aastas kogumiskampaania käigus.	Pidev tegevus 2018-2024 Pidev tegevus 2020-2024
Biolagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 01)	Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel). Kohtkompostimise edendamine eramajades. Kompostimisväljaku rajamine valla haljasalade ja elanike aia- ja haljasjätmete käitlemiseks Talli tn 1 kinnistul.	Pidev tegevus 2018-2024 Pidev tegevus 2018-2024 Tähtaeg 2022
Biolagunevad köögi- ja sööklajätmed (20 01 08)	Vastuvõtt Aardlapalu jäätmete ümberlaadimisjaamas. Kohtkompostimise edendamine eramajades. Kompostrite soetamine valla koolidele ja lasteaedadele. Biolagunevate jäätmete hõlmamine korraldatud jäätmeveoga. Eraldi kogumiskonteineri kohustus alates 10 korteriga korterelamu puhul.	Pidev tegevus 2018-2024 Pidev tegevus 2018-2024 Tähtaeg 2021 Tähtaeg 2020
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 02, 20 02 03)	Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Pidev tegevus 2018-2024
Pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02) , puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04) , komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07) , tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejätmete mõistele vastavad pakendid;	Vastuvõtu jätkamine avalike kogumiskonteinerite abil. Avalike kogumiskonteinerite suuruse ja paiknemise optimeerimine. Täiendavate pakendikonteinerite paigaldamine koostöös pakendiorganisatsioonidega Kabina ja Kakumetsa piirkonnadesse täitmaks pakendiseaduse nõudeid kogumisvõrgustiku tiheduse osas. Koostöö tihendamine pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks elanikel vabatahtlike	Pidev tegevus 2018-2024 Tähtaeg 2019 Tähtaeg 2019

	pakendikonteinerite hõlpsamat paigalamist. Elanikkonna teavitamine pakendikonteinerite paiknemisest ja pakendijäätmete sorteerimise vajadusest.	Pidev tegevus 2018-2024
Puit (20 01 38)	Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Pidev tegevus 2018-2024
Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel). Elanike teavitamine kasutatud tekstiilijäätmete (rõivad, jalatsid, kangad, mänguasjad jms) ära viimise võimalustest Tartu linnas asuvatesse riidekonteineritesse.	Pidev tegevus 2018-2024
Suurjäätmed (20 03 07)	Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Pidev tegevus 2018-2024
Probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)	Vastuvõtu jätkamine Luunja jäätmete kogumispunktis. Vastuvõtu korraldamine vähemalt 1 kord aastas kogumisringidel. Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Pidev tegevus 2018-2024
Ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*	Vastuvõtu jätkamine Luunja jäätmete kogumispunktis. Vastuvõtu korraldamine vähemalt 1 kord aastas kogumisringidel. Vastuvõtu jätkamine Tartu linna jäätmejaamades (koostöölepingu alusel).	Pidev tegevus 2018-2024

5.5 Teavituskampaniad

Jäätmealast infot (sealhulgas korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumispunktide kohta) edastatakse valla elanikele nii ajaleheartiklite kui ka Luunja valla kodulehel oleva jäätmekäitluse rubriigi kaudu. Info kättesaadavust võib jäätmekava koostamise perioodil hinnata keskmiseks. Info vajaks ajakohastamist.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Lisaks valla veebilehele on elanikele abiks ka veebilehekülj www.kuhuviaa.ee, mis näitab, kus asuvad pakendikonteinerid, taaraautomaadid jms. Veebileheküljel esitatud pakendikonteinerite asukohad vajaksid kohati korrigeerimist. Samalt veebileheküljelt saab infot ka jäätmete sorteerimise kohta.

Keskonnaministerium on loonud ka kodulehe www.loke.ee, kuhu on koondatud info, miks ei tohi jäätmeid lõkkes põletada ning kuhu tuleks jäätmed viia, et olla veendunud nende keskkonnasäästlikkus käitlemises.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet, kuna interneti kasutamine on

Luunja valla jäätmekava 2018-2024

osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni osaliselt vajalik dubleerida ka paber kandjal. Täiendavat teavitusvajadust on näha vähemalt aastatel 2019 ja 2024, mil toimuvad uued korraldatud jäätmeveo hanked.

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitatav oleks läbi viia erinevaid kampaaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava infoga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet (näiteks KIK rahastusel). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid. Teavitustööks kasutatavaid infomaterjale leiab trükitavatel kujudel Keskkonnaministeeriumi jäätmete infolehel <https://www.envir.ee/et/jaatmete-sortimine>.

Senist omavalitsuse poolset teavitustegevust jäätmekäitluse küsimustes võib pidada heaks. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2018-2024.

5.6 Tegevuskava ja rahastusallikad

Kavandatavad tegevused koos kavandatava rahastusega on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 20. Tegevuskava ja rahastusallikad.

Numb er	Tegevus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Rahastamisallikas (teostajad)
1.		Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine							
1.1.	Jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ajakohastamine, sh vanapaberi konteineri kohustusega korterite arvu künnise tõstmine ja biolagunevate jäätmete konteineri kohustuse kehtestamine.		x						(VV) VE
1.1.	Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jooksev ülevaatamine ja ajakohastamine	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
1.2.	Korraldatud jäätmeveo hanke korraldamine, sh vanapaberi ja biolagunevate jäätmete kogumise hõlmamine korraldatud jäätmeveoga		x					x	(VV) VE
2.		Jäätmehooldusrajatiste kavandamine							
2.1.	Olemasoleva jäätmete kogumispunkti hooldus ja ajakohastamine	3195	x	X	x	x	x	x	(VV) VE
2.2.	Kompostimisväljaku projekteerimine ja rajamine aia- ja haljasjäätmete kompostimiseks.			15000 *					(VV) VE F
3.		Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine							
3.1.	Biolagunevate jäätmete kohtkompostimise võimaluse propageerimine.	x	X	X	x	x	x	x	(VV) VE
3.2.	Biolagunevate jäätmete kompostimiseks kompostrite soetamine valla koolidele ja lasteaedadele-			1000	1000				(VV) VE F
3.3.	Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha optimeerimine ja koostöö tegemine pakendiorganisatsioonidega	X	x	X	x	x	x	x	VV / Pakendiorg.

3.4.	Täiendavate pakendikonteinerite paigaldamine koostöös pakendiorganisatsioonidega Kabina ja Kakumetsa piirkondadesse täitmaks pakendiseaduse nõudeid kogumisvõrgustiku tiheduse osas.	x	x	X	x				VV / Pakendiorg.
3.5.	Koostöö tihendamine pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks elanikel vabatahtlike pakendikonteinerite hõlpsamat paigaldamist.	X	x	X	x	x	x	x	VV / Pakendiorg.
3.4.	Ohtlike jäätmete ja elektroonika kogumisringide jätkamine. Rahastusvõimaluse leidmisel hõlmata kogumisringi ka eterniidi jäätmed.	2000	x	X	x	x	x	x	(VV) VE F
3.5.	Koostöö jätkamine Tartu linnaga sealsete jäätmejaamade teenuse kasutamiseks jäätmeliikide osas, millel puudub kohapealne üleandmisvõimalus.	3300	x	X	x	x	x	X	(VV) VE
3.6.	Suurjäätmete, plasti ja lehtklaasi osas korraldada 2 korda aastas vastuvõttu Luunja aleviku jäätmete vastuvõtu punkti juures.		x	X	x	x	x	X	(VV) VE
3.7.	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine		*	*	*				(VV, MO), F
4.	Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine								
4.1.	Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas	x	x	x	x	x	x	X	(VV) VE
4.2.	Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine kohalikus lehes	x	x	x	x	x	x	X	(VV) VE
4.3.	Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmiseks jäätmehooldust puudutavate kampaaniate ning projektide läbiviimine, sealhulgas infovoldikute trükk	x	1000	x	x	x	x	1500	(VV) VE
5.	Jäätmehoolduse järelevalve								
5.1.	Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine	x	x	x	x	x	x	X	(VV) VE
5.2.	Jäätmevaldajate registri haldamine ja vajadusel tarkvara ajakohastamine	800	x	x	x	x	x	X	(VV) VE
5.3.	Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle	x	x	x	x	x	x	X	(VV) VE
5.4.	Omavaliliste prügi mahapanekukohtade pidev	1000	x	x	x	x	x	X	(VV, MO) VE, MO

	likvideerimine								
5.5.	Ehitus- ja lammutusjätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusloa andmisel juhul kui jäätmeteke on üle 10 m ³	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
6.	Muud tegevused								

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaeelarvest

F - finantseerimine keskkonnapondidest projektipõhiselt

MO - maa omanikud

X - jooksev tegevus, mida teostatakse vallavalitsuse töötajate poolt tööülesannete raames ja millele eraldi eelarvet ei kavandata või mille iga-aastane eelarve pannakse paika valla eelarve koostamisel.

* - Maksumus selgub edasise projekteerimise käigus.

Kokkuvõte

Luunja valla jäätmekava 2018 – 2024 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Luunja vallas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava püstitatud eesmärkide ellurakendamiseks.

Luunja valla jäätmekava 2018 - 2024 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel seatud eesmärkidest, eeskätt riigi jäätmekavast 2014 – 2020.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse kasv ja sortimisharjumuste juurutamine ning jäätmete kohtsorteerimise edendamine, sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine, taaskasutuse suurendamine ning kontroll jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine. Jäätmekava elluviimine aitab vähendada jäätmekäitlusest tulenevat keskkonnamõju.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

- 1) Keskkonnaamet. 2014. Kohaliku omavalituse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016.
- 2) Riigikogu 14.02.2007 otsusega heaks kiidetud „Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030” <https://www.riigiteataja.ee/akt/12793848>
- 3) Riigikontroll. 2008. Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnades. Tallinn.
- 4) SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, Säätva Eesti Instituut. 2013. Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring.
- 5) SEI Eesti. 2008. Eestis tekkinud olmejäätmete (sh eraldi pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete) koostise ja koguste analüüs.
- 6) Vabariigi Valitsuse poolt 22.02.2007 heaks kiidetud „Eesti Keskkonnategevuskava 2007-2013” http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/keskkonnategevuskava_2007-2013_uuendatud.pdf
- 7) Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 korraldusega number 256 heaks kiidetud „Riigi jäätmekava 2014-2020” <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/jaatmed/riigi-jaatmekava-2014-2020>

Seadused, määrused:

- 1) Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/123032015204>
- 2) Keskkonnajärelevalve seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032014049>
- 3) Keskkonnaministri 09. veebruari 2005 määrus number 9 „Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded” <https://www.riigiteataja.ee/akt/125042014009>
- 4) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008 määrus number 5 „Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded” <https://www.riigiteataja.ee/akt/12910878>
- 5) Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määrus number 4 Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused” <https://www.riigiteataja.ee/akt/129042015008>
- 6) Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus number 33 „Romusõidukite käitlusnõuded” <https://www.riigiteataja.ee/akt/122062011008>
- 7) Keskkonnaministri määrus 14. detsembri 2015 number 70 „Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu” <https://www.riigiteataja.ee/akt/118122015014>
- 8) Pakendiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/129062014050>
- 9) Vabariigi Valitsuse 07. augusti 2008 määrus number 124 „Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtsajad” <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013005>
- 10) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus number 79 „Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtsajad” <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013004>
- 11) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus number 80 „Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord” <https://www.riigiteataja.ee/akt/117062014013>
- 12) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009 määrus number 65 „Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtsajad” <https://www.riigiteataja.ee/akt/108042014005>
- 13) Vabariigi Valitsuse 08. detsembri 2011 määrus number 148 „Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud” <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016036?leiaKehtiv>

Luunja valla jäätmekava

Andmebaasid:

- 1) Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/>
- 2) Keskkonnalubade infosüsteem <http://klis.envir.ee/klis>
- 3) Keskkonnaregister <http://register.keskkonnainfo.ee>
- 4) Maa-ameti geoportaal <http://geoportaal.maaamet.ee>
- 5) Statistikaameti statistika andmebaas <http://pub.stat.ee>